

kk. 61./azori folyt./ il

az egyesült államok lisszaboni nykövetségétől további tájékoztatást várnak - ,mondotta a szóvivő. 2 - azt a sajtójelentést nem erősítette meg, amely szerint a meg nem nevezett arab országok 400 millió dollárt ígértek a szigetért.

a portugál kormány csütörtökön nem volt hajlandó kommentálni a hirt. „csak azt tudjuk, ami a sajtóban olvasható,, - jelentette ki a portugál külügyminisztérium szóvivője. hivatalos portugál személyek kételkedve fogadták az értesülést, de tájékozott lisszaboni diplomáciai forrás szerint elsősorban szaud-arábia tette az ajánlatot, a pénzösszeg felsőháttárának megszabása nélkül. több lisszaboni lap szerint az arab államok azt is felajánlották, hogy az üzlet létrejötté esetében feloldják az olaj-embargót, amelyet azért vetettek ki portugáliára, mert segítséget nyújtott az egyesült államoknak a tavaly októberi légiszállításban. portugália nem szenved olajhiányban, bár a benzin ára európai viszonylatban a második helyen áll.

az azori-szigeteken lévő lajes amerikai légitámaszponton bérleti szerződése már lejárt, de felmondásig automatikusan hatályban van. felújításáról a tervek szerint szeptember 3-án kezdődnek tárgyalások./reuter, afp, ap/

-. -

kk. 62. poniatowski Lengyelországba látogat

ht/pv/il bs p á r i z s , 1974. augusztus 22./mt1/

a francia fővárosban bejelentették, hogy michel poniatowski belügyi államminiszter szeptember 5 és 9 között hivatalos látogatást tesz lengyelországban./taszsz/

-. -

- 54 -

21.00/il

2110

MTI

Szerkeszti a Külpolitikai Szerkesztőség
Szerkesztésért és kiadásért az MTI vezérigazgatója felel
Kiadja az MTI / Budapest I., Fém u. 5-7. 1426 Budapest / Pf. 3. Tel.: 159-490. Telex: 22-4371

Külföldi hírek

1974. augusztus 23. péntek.

kk.1. v á r h a t ó

by/p bd

1974. augusztus 23./mt1/

s z ó f i a

fock jenő hazautazik

n i c o s i a

helyzetjelentés

a t h é n

kleridesz megkezdi tárgyalásait

b u k a r e s t

katonai diszszemle
népesedési világkonferencia

g e n f

waldheim látogatása

b e l g r á d

raul roa folytatja megbeszéléseit

a l g i r

soares tárgyal

c a r a c a s

tengerjogi konferencia

w a s h i n g t o n

khaddam-kissinger találkozó

-. -

7.00/p

-1-

21.00

kk.2. ásatások

pp/p bs b e r l i n 1974. augusztus 23./mti/

majdnem minden héten a felszínre kerül egy -egy körülbelül 2000 éves római bronzedény az ndk egyik legnagyobb vegyi-üzemének : a buna-műveknek a területén folyó ásatásokon. a szakemberek ezenkívül lándzsahegyeket, vaskardokat, fibulákat, agyagedényeket, pajzsokat és más apróbb tárgyakat is kiástak a földből.

itt volt a germánok hermund nevű törzsének a temetkezési helye . mivel a hermundok a holttesteket elégették, organikus maradványokat itt nem lehetett találni. a római importtárgyak /melyek vagy a kereskedelem útján kerültek ide, vagy zsákmányolt holmik/ különösen azért értékesek, mert ezek elárulják a település életkorát.

az ndk-beli régészek azt várják ettől az ásatástól, hogy még néhány kellemes meglepetéssel fog szolgálni.

--

kk.3. kincsgyűjtemény

pp/p bs b e r l i n 1974. augusztus 23./mti/

összesen 3100 értékesebbnél értékesebb tárgyat tartalmaz a drezdai grünes gewölbe kincsgyűjtemény , amelyet ezekben a napokban - teljesen átrendezve, mennyiségileg és minőségileg kibővítve - nyitnak meg újra .

a kincsgyűjteményt erős ágost szász király alapította 1721-ben, s azóta szüntelenül gazdagodik. a második világháboruban szovjet katonák mentették meg a pusztulástól, s a szovjetunió 1958-ban - valamennyi drezdai muzeum és a világhírű képtár anyagával együtt - visszaadta az ndk-nak.

a grünes gewölbe látogatóinak száma eddig is évi 2,5 millió volt . most, az átrendezés után még több látogatóra számítanak.

--

7.35/p

-2-

R. 8. 15

kk.4. rövid hírek

fp/p bd

1974. augusztus 23./mti/

n e w y o r k : a világ népessége

az egyesült nemzetek szervezetének székhelyén nyilvánosságra hozott becsült adatok szerint 1973 közepén 3 milliárd 860 millió fő volt a világ országainak lélekszáma, kétszer annyi, mint 36 esztendővel ezelőtt. az ensz felmérése szerint az említett időpontban kína lakosságának száma 793 millió, indiaé 596 millió, a szovjetunióé 249 millió, az egyesült államoké 209 millió s a százmillió feletti lélekszámú országok közé tartozik indonézia, japán és brazilia ./ap,afp/

n e w y o r k : rendkívüli segélyalap

kurt waldheim ensz-főtitkár csütörtökön javasolta, hogy az ensz-közgyűlés vegye fontolóra egy önkéntes rendkívüli segélyalap megteremtését, amelyből a természeti katasztrófák által sújtott országok részesülnének. jelenleg az 1974-es és az 1975-ös közgyűlési költségvetés összesen 400.000 dolláros kerettel rendelkezik, ugyanakkor - mint a főtitkár közölte - az ezévi 200 ezer dollárból júliusig már 116.000 dollárt felhasználtak különböző országok segélyezésére ./ap/

l u z e r n : kábitószer

a svájci rendőrség nemzetközi kábitószercsempész-hálózatot göngyölített fel, amely svájc és amszterdam között bonyolított le ,,heroin forgalmat,, a hatóságok 36 személyt, többségükben husz év körüli fiatalot, tartóztat le ./afp/

t o k i ó : gyilkos elefánt

a tokiói állatkertben mintegy kétszáz bámész látogató szemeláttára zuzta halálra fiatal idomítóját jumbó, az állatkert 30 esztendő nőstény elefántja. az illetékesek szerint az állatvetése közben valószínűleg csak ,,kedveskedni,, akart idomítójának, ám az ormány -hintáztatás közben a fiatalalembert oly erővel ütötte neki a kifutó betonfalához, hogy az szörnyethalt./ap/

--

7.45/p

-3-

R. 8. 15

kk.5. pravda : görögország és olaszország

hb/p bd m o s z k v a 1974. augusztus 23./mti/

a pénteki pravdában l. polunyin azt boncolgatta, hogy milyen hatással lehet olaszországra görögország kilépése a nato katonai szervezetéből. a lap római tudósítója rámutat : olasz politikai körökben aggodalmat kelt, hogy görögország döntésének eredményeképpen az észak-atlanti tömb vezetői felülvizsgálhatják olaszország nato-beli szerepét és stratégiai jelentőségét a földközi tengeren. hangoztatják, fennáll az a veszély, hogy a nato követelni fogja / vagy már követelte is / olaszországtól: növelje katonai hozzájárulását a nato déli szárnyán megrendült „védelem”, újjászervezéséhez és járuljon hozzá, hogy területén amerikai, illetve nato-támaszpontokat létesítsenek, ha e támaszpontokat fel kell számolni görögországban.

ezen túlmenően, mint helyi megfigyelők megállapítják, amennyiben olaszország növeli katonai kiadásait a nato keretein belül, úgy ez az ország gazdasági, politikai és társadalmi problémáinak további éleződésére vezet: súlyosbodik a gazdasági válság, fokozódik a külső beavatkozás veszélye, és a köztársasági rend megdöntésének veszélye. olaszországban sok megfigyelő úgy véli: a nato-támaszpontok hálózatának bővítése olaszországban lejáráthatja a római kormányt is, hiszen olaszország kormánya a hivatalos nyilatkozatok szerint sikráz az európai enyhülés mellett.

a pravda megállapítja : „az olasz közvélemény aggodalma teljesen megalapozott, hiszen a nato egész története szemléletesen illusztrálja, mire vezet, ha a politikát vakon alárendelik a nato vezetői által támasztott követeléseknek. a nato földközi tengeri tevékenységének legutóbbi példái tanúsítják : e tömb katonai-stratégiai céljainak érdekében a görög nép hosszú éveken át rákényszerült, hogy eltűrje a katonák diktatórikus rendszerét, a ciprusi köztársaság pedig az imperialista erők mesterkedéseinek áldozatává vált,„/horváth béla /

-.-

8.00/p

-4-

R. 8.30

kk.6.ciprus

hf/sp/p bd nicosia,new york,washington 1974.augusztus 23./mti/

az utóbbi 24 órában nem történtek katonai események ciprus szigetén, bár továbbra is érezhető a feszültség.

glafkosz kleridesz ciprusi ügyvezető elnök pénteken^{a/} koradélelőtti órákban a görög fővárosba utazik, ahol karamanlisz kormányfővel a ciprusi válság megoldásának lehetőségeiről tárgyal majd. továbbra is nyitott a kérdés, mikor sikerül találkoztatni kleridesz és denktas, a ciprusi^{b/} közösség vezetője között. kleridesz, mint ismeretes, csütörtökön úgy nyilatkozott, hogy 36 órán belül létrejön a megbeszélés, de nicosiai politikai körökben most már biztosra veszik, hogy a találkozó legkorábban szombaton, az ügyvezető elnök athénből való visszatérése után történhet meg. /török

a görög kormány eddig még nem válaszolt arra a csütörtökön elhangzott szovjet javaslatra, hogy a ciprusi válság megoldása érdekében rendezzenek nemzetközi szintű konferenciát, de athéni diplomáciai megfigyelők feltételezése szerint athén valószínűleg hajlandó lenne résztvenni egy ilyen jellegű találkozón.

a világszervezet székhelyén csütörtökön jelezték, hogy waldheim ensz-főtítkár a hét végére tervezett nicosiai látogatása után minden valószínűség szerint athénben és ankarában is tárgyalásokat folytat majd. a főtítkár utazásával kapcsolatos konkrét terveket később hozzák nyilvánosságra - mondta ezzel kapcsolatban egy ensz-szóvivő.

az amerikai szenátus csütörtökön jóváhagyta william r. crawford hivatásos diplomata ciprusi nagykövetté történt kinevezését. crawford a meggyilkolt rodger daviest követi a poszton.

az amerikai hadügyminisztériumban csütörtökön tájékoztatást közöltek arról, hogy a ciprusi katonai események idején az egyesült államok késleltette görögországnak és törökországnak szánt fegyverszállításait. a harci események elcsitultával most ismét fennakadás nélkül bonyolódhatnak a szállítások - közölték a pentagonban. e hadiszállítmányok keretében görögország f-4-es szuperszónikus repülőgépeket, törökország pedig phantom-vadászgépeket kap ./ap,upi, reuter,afp/

-.-

8.15/p

-5-

R. 8.45

kk.7. kuba-panama

hf/p bd h a v a n n a 1974. augusztus 23.

király ferenc, az mti tudósítója jelenti:

az kubai lapok és rádióállomások vezetőhelyen számolnak be a csütörtökön délután havannában ünnepélyesen aláírt okmányról, amely panama és kuba diplomáciai, gazdasági és konzuli kapcsolatainak rendezéséről szól. erre az alkalomra 30 tagu panamai kormányküldöttség érkezett a kubai fővárosba nicolas ardito tervezési és gazdasági miniszter vezetésével. a delegációnak - amelyet népes újságíró csoport kísért el - három másik miniszter is tagja.

a kapcsolatok rendezéséről szóló okmányok ünnepélyes aláírásán jelen volt carlos rafael rodriguez, a párt titkárságának tagja, miniszterelnök helyettes.

az első kubai kommentárok kiemelik nicolas ardito e szavait: „biztosak vagyunk benne, hogy szélesedő kapcsolataink a két nép érdekeit szolgálják,„ a rádió nacional idézte a panamai egyetem rektorát: „minden népnek joga van ahhoz, hogy megválassza barátait. mi a kubai népet barátunknak tekintjük, a többek között azért is, mert ellenségünk közös ...,,

havannai megfigyelők rámutatnak, hogy a panamai küldöttség tagjai között szép számmal található magas rangú gazdasági szakember, így a diplomáciai kapcsolatok rendezésén túl lehetőség nyílik a gazdasági tárgyalásokra is.

-.-

kk.8. észak-amerika első lakói

it/p bd s t o r r s 1974. augusztus 23./mti/

egy szovjet-amerikai régész-expedíció 9 ezer éves szerzőségeket fedezett fel az aleut-szigeteken. ez a lelet az első közvetlen bizonyítéka annak az elméletnek, mely szerint észak-amerika első lakói szibériából érkeztek.

dr. william laughlin, a szovjetunió és az egyesült államok tudományos akadémiájának égisze alatt indított expedíció egyik vezetője csütörtökön a connecticuti egyetemen tartott sajtóértekezletén közölte: az aleut-szigetcsoporthoz tartozó anangula-szigeten feltárt szerzőségeket hasonlóak azokhoz, amelyeket szibéria lakosai használtak, körülbelül egy évszázaddal ezelőtt. a tudósok véleménye szerint az aleut-szigetek lakói a jelenlegi bering-szoroson, a szibériát és alaskát akkor még összekötő területen keresztül érkeztek észak-amerikába./afp/ap/

8.50/p

-.-
-6-

7. 9. 20

kk.9. dél-vietnami harcok

se/bz/p bd s a i g o n 1974. augusztus 23./mti/

a dél-vietnami hazafias erők péntekre virradóra 122 milliméteres aknavetőkkel lőtték bien hoa légitámaszpontot és környékét, nyolc ellenséges katonát megöltek, tízet pedig megsebesítettek - jelentette péntek reggel a saigoni katonai parancsnokság.

a bien hoa-i légitámaszpont immár két hete a felszabadító erők támadásainak egyik legfőbb célpontja. a thieu-rezsim alakulatai erről a támaszpontról is sorozatosan bevetik bombázóikat a felszabadított területek ellen.

ay ninh tartományban, saigontól 90 kilométerrel északnyugatra a saigoni csapatoknak fel kellett adniok egyik állásukat a hazafias erők nagyerejű támadása következtében. mint emlékeztetés, szerdán a dnff katonái kiszorították az ellenséget phuoc tan-ból és cau khoi-ból.

csütörtökön egész nap harcok dúltak quang nam tartományban, danang körül, és a plei me-i támaszpont térségében. összecsapásokról érkezett jelentés duc duc-ból és dai loc-ból is: saigoni közlés szerint a thieu-rezsim három katonát vesztett, 38-an pedig megsebesültek. a plei me-i támaszpontot augusztus 7. óta naponta támadják a hazafiak./afp,ap,upi/

-.-

kk.10. papandreu

hf/sp/p bd 1974. augusztus 23./mti/

c a s t r i

a görög nép sosem fog elfogadni olyan végleges megoldást, amely ciprus felosztásához vezetne - jelentette ki csütörtökön este az afp francia hírügynökség tudósítójának adott nyilatkozatában andreasz papandreu, a pánhellén felszabadítási mozgalom vezetője.

az ismert görög politikus, aki hatéves száműzetés után a közelmúltban tért vissza athénbe, hangoztatta, hogy egy olyan egységes ciprusban látja a megoldást, amelynek élén törvényesen megválasztott elnök áll. papandreu a továbbiakban üdvözölte a karamanlisz-kormányt az azt a döntését, hogy kilép a nato katonai szervezetéből. úgy vélekedett, hogy görögországnak tovább kell folytatni ezt az utat azzal, hogy kilép a nato politikai szervezetéből is és távozásra kéri fel a haditámaszpontokat fenntartó amerikaiakat. görögországnak - hangsúlyozta - az el nem kötelezettség politikáját kell választania és jó kapcsolatokat kell kiépítenie európa, a közel-kelet és a földközi-tenger térségének országaival./afp/folyt köv ./

9.00/p

-7-

(az országban)

7. 9. 30

kk.10. papandreu....folyt /p

a n k a r a

a török külügyminisztériumban közölték, hogy a ciprusi görög erők csütörtökön éjjel szabadon bocsátottak 14 török ujságíró, akiket egy héttel ezelőtt ejtettek fogságba./ap/

s t r a s b o u r g

a strasbourgban székelő európa tanács miniszteri bizottságának küldöttei csütörtökön kétnapos vita után elvi megállapodásra jutottak abban, hogy sürgős humanitárius segélyben részesítik a ciprusi konfliktus áldozatait. a tagállamok állandó képviselői franciaország küldöttét bízták meg, hogy ebben az értelemben tervezetet dolgozzon ki./afp/

-.-

kk.11. olaszország - nato támaszpontok

se/bz/p bd r ó m a 1974. augusztus 23.

az olasz kormány még mindig nem cáfolta azokat a híreket, amelyek szerint itália kész befogadni azokat a nato támaszpontokat, amelyeket görögországban felszámolnak azt követően, hogy athén elhatározta, kilép az észak-atlanti szövetség integrált katonai szervezetéből.

az olasz külügyminisztériumhoz közelálló források szerint az olasz kormány két okból nem cáfolhatja meg a hírt: egyrészt a támaszpontok befogadásának visszautasítása fokozná a nato válságát, amelyet a ciprusi konfliktus és a görög döntés már amúgyis igen élessé tett; másrészt egy kifejezett elutasító nyilatkozat erősítené az athéni kormány pozícióját és csökkentené azokat az amerikai reményeket, amelyek abban fogalmazódnak meg, hogy görögország esetleg felülvizsgálja döntését.

az olasz kommunista párt központi lapja, a l,unitá csütörtöki számában visszautasítja mindkét okfejtést. „olaszországnak nem érdeke, hogy kikaparja a gesztenyét az egyesült államoknak, sokkal inkább érdeke, hogy ezt az alkalmat is felhasználva, az észak-atlanti szövetség mélyreható átalakítására irányuló politikát szorgalmazzon. a probléma nem az, hogy görögországot visszatérleljék az akolba, hanem az, hogy segítsék új európai kapcsolatainak kialakítására irányuló nehéz erőfeszítéseiben „- állapítja meg az okp lapja ./mti/

9.05/p

-.-
-8-

F. 8'35

kk.12. olasz fasiszták

se/bz/p bd b o l o g n a 1974. augusztus 23./mti/

az olaszországi fasiszta terrorista hálózat felgöngyölítésére irányuló nyomozás keretében augusztus 30-án a vizsgálóbíró kérdéseire kell felelnie gergio almiranténak és alfredo covellinak, az olasz szociális mozgalom nevű újfasiszta párt főtitkárának, illetve elnökének. lo cigno bolognai főügyész amiatt idézte meg a két fasiszta vezető, hogy francesco sgro, a római egyetemen letartóztatott szélsőjobboldali személy őket terhelő vallomást tett.

a fasiszta vezeték megidézéséről szóló hírt csütörtökön maletti tábornok, a fegyveres erők felderítő szolgálatának /sid/ vezetője is megerősítette, miután lo cigno főügyészszel tárgyalt. maletti tábornok az augusztus 4-re virradóra elkövetett legutóbbi fasiszta merénylettel kapcsolatban elmondta, hogy az italicus expresszvonat felrobbantásával kapcsolatos nyomozást külföldre is kiterjesztik. a tábornok a corriere della sera-ban csütörtökön megjelent hírrel kapcsolatban, amely tudni vélte, hogy a fasiszták monte carloból szervezték meg a merényletet, azt mondta, hogy „fontos fonalról lehet szó,,.

maletti tábornok - számos korábbi kereszténydemokrata állásfoglaláshoz hasonlóan - annak a véleményének adott hangot, hogy az italicus ellen elkövetett merényletet egy „elszigetelt terrorista csoport,, szötte.

az augusztus 4-i merénylet ügyében rómban is folytatódik a nyomozás: az olasz főváros ügyészsége jelenleg azt igyekszik kideríteni, milyen kapcsolat fűzte egymáshoz az olasz szélsőjobboldali terrorista szervezeteket és a nyugatnémet „paladin,, náci szervezetet. a „paladin,, spanyolországi székhellyel működött egészen a legutóbbi időkig; az olaszországi „nemzeti élcsapat,, és a „fekete rend,, a fasiszta görög „augusztus 4.,, elnevezésű szervezettel is kapcsolatot tartott fenn.

ezek a kiterjedt nemzetközi kapcsolatok önmagukban is cáfolják maletti tábornoknak azt a véleményét, amely szerint az italicus expresszvonat merénylői egy „elszigetelt terrorista csoport,, tagjai.

x x x

az ansa olasz hírügynökség firenzei irodája csütörtökön újabb fenyegető levelet kapott a fekete rend elnevezésű terrorista szervezettől. a levél írói közölték a hírügynökséggel, hogy egy sor merényletre készülnek, de ezuttal „nem lesznek ártatlan áldozatok,,./ansa,mti/

9.30/p

-.-
-9-

kk 13. két hír az egyesült államokból

fp szb bd w a s h i n g t o n, 1974. augusztus 23. /mti/

a fellebbviteli bíróság javaslatára szeptember 9-ről szeptember 30-ra halasztotta john j. sirica körzeti bíró a watergate ügy hat vádlottja, közöttük ehrlichman volt fehér házi tanácsadó perének kezdetét. a vádlottak ugyanakkor azt kérték, hogy az eljárás megkezdését a jövő esztendőre halasszák. sirica bíró egyidejűleg közölte: reméli, hogy a per még ez év vége előtt befejeződik. /reuter, upi/

x x x

az amerikai szenátus hadügyi bizottsága csütörtökön 29 millió dolláros összeget hagyott jóvá az indiai óceánon levő diego garcia szigeten található amerikai támaszpont kiépítésére. ez a döntés - állapította meg a taszsz hírügynökség tudósításában - annak ellenére született, hogy az amerikai és a nemzetközi közvélemény határozottan tiltakozott az indiai óceánon létesítendő amerikai támaszpont terve ellen. /taszsz/

--

kk 14. marchais - florakisz találkozó

ds szb bd p á r i z s, 1974. augusztus 23. /mti/

georges marchais, az fkp főtitkára csütörtökön fogadta hari-laosz florakiszt, a görög kommunista párt központi bizottságának első titkárát, aki athénba visszatérve megszakította útját párizsban - jelenti a humanité.

a találkozón florakisz beszámolt a görögországban kialakult új helyzetről, marchais pedig a francia kommunisták teljes szolidaritásáról biztosította a görög kommunista pártot. az fkp úgy véli, hogy görögországban nem lehet visszaállítani a demokráciát a görög kommunista pártot sújtó tilalmak azonnali megszüntetése, a párt legális tevékenységének biztosítása nélkül.

mindkét párt követeli a ciprusi állam szuverenitásának és területi épségének tiszteletben tartását, minden külföldi csapat kivonását a szigetről és a törvényes makariosz-kormány visszaállítását.

--

-10-

F 10 15

kk 15. rhodesiai költségvetés - taszsz-kommentár

tj szb bd l u s a k a, 1974. augusztus 23. /mti/

v. szkvorcov, a taszsz szemleírója kommentárban foglalkozik az új rhodesiai katonai költségvetés-tervezettel, amely mind a hadsereg, mind a belügyminisztérium számára lényeges kiadási többletet irányoz elő. a taszsz kommentátora ezzel kapcsolatban rámutat, hogy noha a salisbury-i hatóságok a védelmi költségvetés számos cikkelyének tartalmát nem fedik fel, azokról ékesszólóan beszélnek a rhodesiai rendszer konkrét tettei. így például idén is meghívták a rhodesiai határkörzetekbe a dél-afrikai köztársaság katonai csendőreit és katonai alakulatait. a pretoriai kormány „baráti” szolgálatait azonban sok pénzbe kerülnek. nagy összegeket irányoz elő a rhodesiai katonai költségvetés az ország saját büntetőosztágainak és rendőrségének fenntartására is.

„a partizánveszély”, az év elején arra készítette a fajüldözőket, hogy különböző kedvezményeket biztosítsanak a továbbszolgálók és „az önkéntesek”, számára.

ezenkívül az ország észak-keleti részén széleskörű akció folyik mintegy 60 000 afrikainak az ugynevezett „megerősített falvakba”, történő erőszakos kitelepítésére annak érdekében, hogy a partizánokat elszigeteljék a helyi lakosságtól. az ilyen módon „megtisztított”, körzetekezt azután „tiltott zónáknak”, minősítik.

a fehérbőrű telepesek pánikszerű menekülésének megakadályozására a partizánmozgalom által érintett körzetekben a salisbury-i hatóságok költséges szisztémát építettek ki a „terroristák”, ahogyan a fajüldözők az afrikai szabadságharcosokat nevezik - támadásainak előrejelzésére.

az új rhodesiai költségvetés, amely óriási összegeket irányoz elő a megtorló intézkedések finanszírozására, ismét bebizonyította a salisbury-i fajüldöző hatóságoknak azt a szándékát, hogy továbbra is kizárólag katonai erejükre támaszkodva tartásuk meg napról-napra ingatagabbá váló hatalmukat. /taszsz/

--

9.50/szb

-11-

F 10 25

kk.16, latin-amerika -vegyes

it/p bd

1974. augusztus 23./mti/

s a n t i a g o

a chilei hatóságok kézigránátokat, benzinespalackokat, robbanóanyagot és fegyvereket fedeztek fel egy, a santiagói érsekség tulajdonában lévő épületben, a moneda-palota közelében - jelentette be csütörtökön a junta sajtótitkársága.

a hatóságok állítása szerint a fegyverraktár, amelyet állítólag egy fogoly vallomása alapján fedeztek fel, a junta által törvényen kívül helyezett baloldali forradalmi mozgalom /mir/ tulajdona ./afp,reuter/

b o n n

a nyugatnémet pla:ne-verlag kiadó gondozásában megjelent victor jara, a chilei junta áldozatául esett kommunista népi énekes és zeneszerző lemeze ., a chilei fasiszta katonai junta bestiálisan meggyilkolta victor jarát, de minden földrészén szólnak dalai,, -írja a welt d'arbeit című hetilap. /taszsz/

b u e n o s a i r e s

gyilkosságok, lövöldözések, bombázások kísérik argentinában az ugynevezett „trelew-i mészárlás,, második évfordulóját. baloldali fiatalok a kormány tilalma ellenére péntekre virradó éjszaka tüntetést szerveztek buenos aires központjában. nemhivatalos források szerint a rendőrséggel történt összecsapást követően többszáz felvonuló fiatalt letartóztattak. a rendőrség közlése szerint la plata városában ismeretlen fegyveresek elrabolták, megkínózták, majd meggyilkolták a perónista ifjusági szövetség két tagját. tucumán közelében a hatóságok megtalálták a népi forradalmi hadsereg /erp/ elnevezésű, törvényen kívül helyezett szélsőbaloldali gerillaszervezet két tagjának holttestét. a helyi lapokban közzétett nyilatkozatában az erp közölte: a két férfit „súlyos fegyveresítés,, miatt bíróság elé állították és kivégezték.

mint ismeretes, a két évvel ezelőtti ugynevezett „trelew-i mészárlás,, során lelőtték az erp és más gerillacsoportok 16 tagját, amikor meg akartak szökni a tengerparthoz közeli város börtönéből./reuter,ap/

9*50/p

-.-
-12-

I. 10. 30

kk 17. fock jenő - hazautazás

ai szb ngs s z ó f i a , 1974. augusztus 23.

ambrus istván, az mti tudósítója jelenti:

fock jenő, a magyar népköztársaság minisztertanácsának elnöke háromnapos hivatalos baráti látogatásának befejeztével pénteken délelőtt hazautazott a bolgár népköztársaságból.

a várnai nemzetközi repülőtéren sztanko todorov bolgár miniszterelnök, andon trajkov, a külügyminiszter első helyettese, sztoio sztanoev budapesti bolgár nagykövet és bojti jános, hazánk szófiai nagykövete bucsuztatta fock jenőt és kíséretének tagjait: timár mátyás miniszterelnök-helyettest, a magyar-bolgár gazdasági, műszaki-tudományos együttműködési bizottság magyar tagozatának elnökét, roska istván külügyminiszter-helyettest és tordai jenő külkereskedelmi miniszterhelyettest.

- mindig jól érzem magam a baráti bulgáriában, de most különösen jól éreztem magam - nyilatkozta a repülőtéren a sajtó képviselőinek fock jenő. egyrészt láthattam, milyen lelkesen készül a bolgár nép felszabadulása harmincadik évfordulójának megünneplésére, másrészt - úgy vélem - látogatásunk, tárgyalásaink eredményesek és nagyon hasznosak voltak.

fock jenő bulgáriai látogatásáról és tárgyalásairól a két ország miniszterelnöke közös közleményt írt alá. ennek szövegét pénteken este hozzák nyilvánosságra.

kk 18. novoje vremja - olof palme

df/am szb ng m o s z k v a , 1974. augusztus 23. /mti/

a novoje vremja című szovjet külpolitikai hetilap olof palmenak, a svéd szociáldemokrata munkáspárt vezetőjének finnországból a finn szociáldemokrata párt által szervezett szemináriumon elhangzott beszédével foglalkozva rámutat:

/folyt.köv./
10.13/szb

-13-

I. 10. 45

kk 18. /novoje vremja -... 1. folyt./-szb

olof palme az antikommunizmus eszméjének rabjává vált, és ez a jelenlegi nemzetközi légkörben rendkívül furcsán hangzik. a svéd vezető a világhelyzetet a „szuperhatalmak”, hirhedt elméletének prizmáján keresztül szemléli. mint ismeretes, a maoisták kitartóan propagálják ezt az elméletet.

olof palme egyszerűen nem akarja észrevenni a különbséget a szovjetunió és az egyesült államok politikai és társadalmi rendszere között. mint fejtegetéseiből kiviláglik, általában nem ismeri el a reálisan létező szocializmust, tagadja a szocialista társadalmi viszonyok meglétét a szovjetunióban és más szocialista országokban - állapítja meg a hetilap, majd így folytatja:

olof palmének a finnországi szemináriumon elhangzó állításaira szemmeláthatólag azért van szüksége, hogy ismét megpróbálja igazolni az ugynevezett „harmadik ut”, vagy „a demokratikus szocializmus”, koncepcióját mint a nemzetközi szociáldemokrácia által javasolt alternatívát a marxista-leninista tudományos szocializmussal szemben.

a novoje vremja hangsúlyozza: olof palme beszéde nyomán az a benyomás alakul ki, hogy egyes szociáldemokrata vezetők ismét megpróbálnak kijutni az eszmei-politikai zsákutcából, amelyben - az antikommunizmus útját járva - jelenleg vannak. pedig saját tapasztalatainak is azt kellene sugalmazniok, hogy ennek az utnak nincs perspektívája. /taszsz/

kk.19. portugália - ensz-bizottság

se/bz/p ng n e w y o r k 1974. augusztus 23./mti/

a biztonsági tanács által elrendelt szankciók végrehajtásának ellenőrzésére alakult különleges ensz-bizottság csütörtökön felszólította a portugál kormányt, hogy szerezzen érvényt a világszervezet által hat évvel ezelőtt rhodesiával szemben hozott gazdasági szankcióknak.

a bizottság közölte, reméli, hogy a portugál kormány új afrikai politikájának keretében alkalmazni fogja a törvénytelenül hatalomra jutott rezsimekkel szemben elrendelt embargókat és haladéktalanul véget vet annak az állapotnak, hogy rhodesia mozambikon keresztül bonyolítja le árucseréforgalmát./reuter/

10.35/p

-14-

11.00

kk.20. olaszország - nszk

se/bz/p ng b o n n , b r ü s s z e l 1974. augusztus 23. /mti/

a nyugatnémet kormány csütörtökön hivatalosan cáfolta, hogy nagyösszegű hitelt készülne olaszország rendelkezésére bocsátani. armin grünewald szóvivő a fantázia szüleményének nevezte azokat a híreket, amelyek szerint az nszk három-négyezer milliárd lira hitelt nyújtana az olasz kormánynak olaszország gazdasági életének fellendítéséhez.

ugyanakkor bonni hivatalos körökben megerősítették azt a hírt, hogy a nyugatnémet kormány az európai gazdasági közösség szervein keresztül elősegíti rövid- és hosszú lejáratu hitelek olaszország rendelkezésére bocsátását. az nszk kormánya nem ellenzi azt sem, hogy olaszország további három hónappal meghosszabbítsa annak a 2,4 milliárd dollár rövid lejáratu hitelnek a visszafizetését, amelyet korábban az egk-tól kapott.

a frankfurter allgemeine zeitung alaptalannak minősíti azokat a találgatásokat, amelyek szerint a lira lebegtetésének megszüntetése érdekében devalválják az olasz valutát./ansa/

-.-

kk.22. portugália - bissau guinea

se/er/p ng l i s s z a b o n 1974. augusztus 23./mti/

algirban folytatódnak a portugál - bissau-guineai tárgyalások az afrikai ország függetlenségének és önrendelkezésének megadásáról - írja pénteki számában a diario de noticias.

a lap szerint mario soares portugál külügyminiszter és almeida santos, a területközi koordinációs ügyek minisztere a fegyveres erők mozgalma két tagjának kíséretében csütörtökön lisszabonból az algériai fővárosba utazott.

a diario de noticias tudni véli, hogy a bissau-guinea és a zöldfoki szigetek afrikai függetlenségi pártjának /paigc/ képviselőivel folytatandó újabb megbeszélés után fontos nyilatkozatot tesznek közzé ./afp/

-.-

11.05/p

-15-

11.30

kk.21. olasz kereszténydemokraták - kommunisták

se/bz/p ng r ó m a 1974. augusztus 23.

az olasz kommunista párt és a szocialista párt központi lapja egyaránt visszautasította fanfani kereszténydemokrata főtitkárnak azt a merev magatartását, amelyet a kereszténydemokrata párt és a kommunista párt viszonyával kapcsolatban tanusít. mint már jelentettük, fanfani a kereszténydemokrata il popolo csütörtöki számában vezércikkben foglalt állást az okp-hoz fűződő viszony mellett, vagyis visszautasította a kp „történelmi kompromisszumra,, vonatkozó javaslatát. **változtatlanul hagyása**

az említett cikkben fanfani egyenesen azt írta, hogy pártja és az okp „viszonyának megváltoztatása bátorítaná a náci fasiszta inspirációjú kalandorokat,, és „bizonyára megzavarná az egyesült államok és a szovjetunió viszonyát,,.

az okp lapja, a l,unitá leszögezi: fanfani cikkéből kitűnik, hogy a kereszténydemokrata főtitkár teljességgel hiján van a kérdés lényegének elemzésére irányuló minden törekvésnek. a probléma elsősorban nem abban áll, hogy milyen a kereszténydemokraták viszonya az okp-hoz, hanem abban, hogy miként viszonyulnak az országban végbemenő változásokhoz, egyszóval a realitáshoz.

az olasz szocialista párt lapja, az avanti „rendkívül merevnek,, minősíti fanfani álláspontját. a lap megállapítja: „a kommunista párthoz fűződő viszony kérdése évek óta központi eleme a demokratikus erők vitájának és az elmúlt években több lépést tettek előre a történelmileg kialakult szakadékok áthidalása, a diszkriminációk kiküszöbölése felé.”

piccoli, a kereszténydemokrata párt parlamenti frakciójának vezetője legutóbb kijelentette, hogy az okp-hoz fűződő viszony ma már az olasz demokrácia nyitott és előtérbe nyomuló kérdése./mti/

--

11.15/p

-16-

R. 11.45

kk.23. vdk- békés építőmunka

se/er/p ng h a n o i 1974. augusztus 23./mti /

a vietnami demokratikus köztársaság nemzetgyűlésének állandó bizottsága pénteken a minisztertanács beszámolójának meghallgatása után meglelégedéssel állapította meg, hogy a háboru sújtotta népgazdaság az év első felében jelentős sikereket ért el az állami terv teljesítésében.

az állandó bizottság felszólította a vdk népét, hogy az elért sikerekre támaszkodva vesse latba erejét a még meglévő hiányosságok kiküszöbölésére, a nehézségek leküzdésére és folytassa erőfeszítéseit az 1974-re szóló állami terv teljesítése érdekében./taszsz/

--

kk.24. amerikai szenátorok a szovjet - amerikai kapcsolatokról

it/p ng w a s h i n g t o n 1974. augusztus 23./mti/

az amerikai szenátus mindkét pártja helyesli ford elnök kijelentését, mely szerint az egyesült államok folytatja a szovjet-amerikai kapcsolatok javítására irányuló politikáját. már messzire jutottunk a kölcsönös megértés útján - jelentette ki a taszsz tudósítójának adott nyilatkozatában hugh scott, a szenátus republikánus csoportjának vezetője. a közelmúltban végbement komoly belpolitikai változások a szenátor kijelentette: nem lát semmiféle alapot arra, hogy az egyesült államok változtasson a szovjetunióval fenntartott kapcsolatain.

utalva

derülátóan nyilatkozott a tudósítóknak a szovjet-amerikai kapcsolatok jövőjéről mike mansfield, a szenátus demokrata csoportjának vezetője is. „remélem, hogy az új vezetés alatt is tovább fejlődnek a szovjet-amerikai kapcsolatok, és az elkövetkező években még kedvezőbbekké válnak,, -hangsúlyozta, és ezzel kapcsolatban rámutatott a két ország vezetői közötti rendszeres találkozók fontosságára.

hubert humphrey demokrata szenátor annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy ford elnök is elsőbbséget biztosít a szovjet-amerikai kapcsolatoknak. „még nagy munkát kell végeznünk számos, mindkét országot érintő kérdésben,, -füzte hozzá h. humphrey ./taszsz/

--

11.25/p

-17-

R. 11.00

kk.25. angola - chipenda nyilatkozata

se/bz/p ng l u a n d a 1974. augusztus 23./mti/
népi felszabadítási

daniel chipenda, az angolai mozgalom /mpla/ egyik katonai vezetője az o provincia de angola című lapnak adott nyilatkozatában bírálta agostinho neto politikáját és visszautasította azokat a vádakát, amelyek szerint „törzsi érdekek, vezérelnék cselekedeteiben.

chipenda szerint neto „nem ismeri a gyarmatosítás elleni küzdelemben angolában kialakult belső helyzetet és a háboru éveit alatti, főként 1968 óta azzal törődött, hogy saját pozícióját erősítse az mpla-ban,„, chipenda az interjuban elmondta, hogy neto 1972-ben el akarta távolítani az mpla vezetőségéből, de az angola keleti részein harcoló partizánok megakadályozták tervének megvalósításában. chipenda azt mondta, hogy neto annak idején akadályozta a portugál gyarmatosítók ellen harcoló partizánok élelmiszerekkel és fegyverekkel történő ellátását.

a portugál kormánnyal folytatandó tárgyalásokkal kapcsolatban az mpla katonai szárnyának vezetője állást foglalt a holden roberto vezette angolai nemzeti felszabadítási fronttal /fnla/ való összefogás mellett. sikraszállt egy olyan kormány megalakításáért, amelyben az ország törvényeit tiszteletben tartó fehér telepések is képviselőkhöz jutnának. chipenda emlékezett arra, hogy a gyarmatosítók ellen vívott harcban számos portugál is részt vett és derekasan helyt állt. ugyanakkor fenntartással nyilatkozott a harmadik felszabadítási mozgalommal, a sawimbi vezette unita-val való összefogás lehetőségéről. elmondta, vizsgálatot indítottak annak megállapítására, hitelesek-e azok a levelek, amelyek az afrique asie című lapban jelentek meg, és amelyek szerint sawimbi annak idején titkos megállapodást kötött a gyarmatosító portugál hadsereggel az mpla ellen.

az o provincia de angola következő számában agostinho netótól közöl interjút - közli az afp./afp/

--

kk.26. diego-garcia - amerikai szenátus

tj/bz/p ng w a s h i n g t o n 1974. augusztus 23./mti/

az amerikai szenátus hadügyi bizottsága csütörtökön jóváhagyta azt a törvénytervezetet, amely 29 millió dollárt irányoz elő az indiai-óceánon fekvő diego-garcia szigeten létesítendő amerikai katonai támaszpont megépítésére. a határozat a nemzetközi és az amerikai közvélemény erőteljes tiltakozásai ellenére született meg. mint emlékeztetés, világszerte elítélték a pentagonnak azt a veszélyes tervét, hogy amerikai katonai bázist létesít az indiai-óceán térségében./taszsz/

11.35/p

--
-18-

F 12/30

kk 27. cunhal-interju - prensa latinának

df/sp szb ng h a v a n n a, 1974. augusztus 23. /mti/

alvaro cunhal, a portugál kommunista párt főtitkára a prensa latina hirügynökségnek adott interjújában kijelentette: portugáliában a második ideiglenes kormány megalakulását követően új lehetőségek rajzolódhatnak ki a bel- és külpolitikai haladás számára. portugáliában jelenleg „demokratikus helyzet, van. a fegyveres erők mozgalmanak és a demokratikus politikai koalíciónak kiemelkedő vezetői kaptak helyet a kormányban.

egy „demokratikus rezsim, megteremtése - hangsúlyozta cunhal - nem választható el attól a szükségességtől, hogy intézkedéseket kell fogantatni a monopolistákkal szemben és agrárreformot kell végrehajtani.

„bár bizonyos tisztogatásra sor került, a jobboldal még mindig fontos pozíciókkal rendelkezik az államapparátusban. még mindig reális esélye van arra, hogy belülről cselekedjék. a jelenlegi hatalom még nem teremtette meg saját biztonsági apparátusát, amely képes lenne az ellenforradalmi összeesküvések megakadályozására, - mondotta cunhal, majd hozzáfűzte: mindenesetre új politikáról beszélhetünk, amely mindenképpen pozitívabb, mint az, amelyet április 25-én vezettek be. „portugália jelenlegi helyzete jobb, de meg kell várnunk, hogy a gyakorlatban milyen hatékony lesz.,,

egy további vívmány az, hogy a lakosság életfeltételei javulóban vannak. cunhal ezzel kapcsolatban kifejtette: „népünk tevékenysége révén észrevehető javulást ért el. minthogy azonban nem folytatunk a monopóliumok érdekei ellen irányuló politikát, tovább folytatódik az infláció. azok, akik a gazdasági hatalmat a kezükben tartják, szabotázsakciókhoz folyamodnak és nyilvánvalóan létezik egy, az általános gazdasági hanyatlás felé mutató tendencia. /adn/

--

11.52/szb

-19-

F 12'30

kk 28. embargó pénteken 19.00 óráig!

közlemény fock jenő bulgáriai látogatásáról

ai/am szb ng s z ó f i a , 1974. augusztus 23. /mti/

fock jenő, a magyar népköztársaság minisztertanácsának elnöke sztanko todorovnak, a bolgár népköztársaság minisztertanácsa elnökének meghívására 1974 augusztus 21-e és 23-a között hivatalos baráti látogatást tett a bolgár népköztársaságban.

a magyar népköztársaság miniszterelnökét fogadta todor zsvkov, a bolgár kommunista párt központi bizottságának első titkára, a bolgár népköztársaság államtanácsának elnöke és szívélyes, baráti beszélgetést folytatott vele.

a miniszterelnökök kölcsönösen tájékoztatták egymást országaik fejlődéséről, a bolgár kommunista párt x. kongresszusa és a magyar szocialista munkáspárt x. kongresszusa határozatainak teljesítéséről. megvitatták a kétoldalu kapcsolatokat, mindenképp előtt a két ország gazdasági és műszaki-tudományos együttműködése továbbfejlesztésének feladatait, valamint az időszerű nemzetközi kérdéseket.

megelégedéssel állapították meg, hogy a két testvéri ország sokoldalú kapcsolatai eredményesen fejlődnek a bolgár és a magyar nép, a szocialista közösség javára, a komplex program és a kgst 28. ülészaka határozatainak szellemében.

megállapították, hogy a párt- és a kormányküldöttségek megbeszélései todor zsvkov és kádár jános elvtársak vezetésével különösen nagy jelentőséggel bírnak a bolgár népköztársaság és a magyar népköztársaság testvéri barátságának és együttműködésének további elmélyítésében.

a két miniszterelnök kedvezően értékelte a gazdasági és a műszaki-tudományos együttműködés, valamint az 1976-1980. évi nép-gazdasági tervek koordinálásának eredményeit.

/folyt.köv./

12.00/szb

-20-

R. 12.40

kk.28. közlemény....1.folyt /p /embargós/

az együttműködés és az integráció fejlesztésére elfogadott okmányok hozzájárulnak az ipari kooperáció fejlesztéséhez, a két ország népgazdasága tartós kapcsolatainak létrehozásához, a kölcsönös árucsereforgalom további növekedéséhez. kijelölték a szakosítás, a kooperáció és a műszaki-tudományos együttműködés további kiszélesítésére irányuló intézkedéseket és ezekről egyeztetett emlékeztetőt fogadtak el.

a kormányelnökök meglelégedéssel hangsúlyozták, hogy a szovjetunió és a szocialista közösség országai konstruktív és következetes békepolitikájának eredményeként csökkent a nemzetközi feszültség a világban és a nemzetközi kapcsolatokban. hangsúlyozták leonyid iljics brezsnyev személyes hozzájárulását a politika megvalósításához, valamint eltökéltségüket, hogy támogatják a szovjetunió békekezdeményezéseit és minden eszközzel közreműködnek a nemzetközi feszültség további enyhülésére, a szocialista közösség egysége és összeforrottsága további megerősítése érdekében.

aláhúzták a varsói szerződés politikai tanácskozó testülete legutóbbi ülésének jelentőségét a biztonság erősítésében, az európai helyzet normalizálásában. kiemelték a genfben folyó európai biztonsági és együttműködési értekezlet második szakaszának fontosságát és sürgetik, hogy a legrövidebb időn belül hívják össze az értekezlet harmadik, zárószakaszát a legmagasabb szinten. további erőfeszítések szükségesek a bécsi haderő-és fegyverzetcsökkentési tárgyalások sikeres befejezése érdekében, ami további hozzájárulás az európai és a világméretű enyhüléshez.

a két miniszterelnök hangsúlyozta, hogy léteznek még feszültséggel terhes góccok a világban, amelyek veszélyt jelentenek a béke és a biztonság ügyére. a két fél támogatja a vietnami nép harcát a párizsi vietnam-egyezmény maradéktalan teljesítéséért, az arab népek harcát az izraeli agresszió minden következményének teljes felszámolásáért és szolidáris minden néppel, amely harcol a szabadságért, a nemzeti függetlenségért, a békéért és a haladásért az egész világon.

/folyt köv ./
12.00/p

-21-

R. 12.41

kk.28. közlemény2.folyt /embargó/

a felek aggodalmukat fejezték ki a ciprusi válság miatt. határozottan állást foglaltak a ciprusi köztársaság függetlensége, szuverenitása, területi egysége és el nem kötelezett státusa mellett, a biztonsági tanács ciprusról hozott határozatainak teljesítése, a külföldi csapatok ciprusról történő haladéktalan kivonása és a válság igazságos politikai megoldása mellett.

a kormányfők kedvezően értékelték az egyesült államok új elnökének nyilatkozatát, hogy folytatja a nemzetközi enyhülés politikáját és a szovjet-amerikai kapcsolatok bővítését.

a miniszterelnök megbeszélései a teljes egyetértés és nézetazonosság szellemében folytak le és hozzájárultak a két nép testvéri barátságának és együttműködésének elmélyítéséhez.

fock jenő, a magyar népköztársaság minisztertanácsának elnöke hivatalos, baráti látogatásra hívta meg sztanko todorovot, a bolgár népköztársaság minisztertanácsának elnökét, aki a meghívást köszönettel elfogadta.

kk 29. közel-keleti hírek

hf/sp/ny ng

1974 augusztus 23 /mti/

b e i r u t

az al moharrer című palesztin-garát beiruti napilap értesülése szerint szíria pénteken riadó készültségbe helyezte fegyveres erőit, hogy ezzel elejét vegye esetleges izraeli katonai akciónak. mint a lap rámutat, a szíriai lépésre azt követően került sor, hogy izraeli hivatalos személyiségek a közelmúltban nyilatkozatokban jelentették be: a következő napok során behívják a hadseregbe a tartalékosokat. az intézkedés előtt egy nappal, csütörtökön ajubi szíriai miniszterelnök kijelentette, hogy izrael csapatainak mozgósításával egyidőben megsokszorozta provokációs célzatu nyilatkozatait is. ezek a tényezők azt látszanak bizonyítani - mondotta ajubi -, hogy izrael egy újabb agresszió kirobbantásának lehetőségeit mérlegeli.

x x x

/folyt köv/
12.20/ny

-22-

F 13:00

kk 29. / közel-keleti ...folyt/ny

egy másik beiruti napilap, az an nahar pénteki számában a ról közöl értesülést, hogy husszein jordániai király csucskonferenciát javasolt szíria, egyiptom, jordánia, valamint a palesztinai felszabadítási szervezet vezetői között. a javaslatot - írja az an nahar - Zaid rifai jordániai miniszterelnök tolmácsolta hafez asszad szíriai államfőnek, amikor csütörtökön előre be nem jelentett látogatást tett damaszkuszban.

x x x

az al bairak az egyiptomi-libiai kapcsolatok legutóbbi fejleményeiről cikkez. a libanoni napilap szadat elnököt idézve közli, hogy az az egyiptomi küldöttség, amely a tervek szerint szeptember 1-én utazik tripoliba, a két szomszédos állam közti gazdasági kapcsolatok teljes felszámolásának feladatát kapta. szadat elnök e lépés magyarázataképpen arra hivatkozott, hogy kadhafi libiai államfő gazdasági háborút hirdetett meg egyiptom ellen és a két ország gazdasági kapcsolatainak teljes befagyasztására hívott fel. az elmúlt héten alexandriában megtartott csucstalálkozó, amelynek eredeti célja a libiai-egyiptomi kapcsolatok rendezése lett volna, a két fél közti teljes szakításhoz vezetett - írja a továbbiakban az al bairak. a találkozó után szadat elnök üzenetet intézett frangié libanoni elnökhöz, fiszal szaud-arábiai uralkodóhoz, a kuvaiti emirhez, bumedien algériai államfőhöz és al bakr iraki elnökhöz. az üzenetben az al bairak értesülése szerint - azt is tudomására hozta az említett arab államfők, hogy eleget tesz kadhafi kérésének és visszaadja libiának az egyiptom rendelkezésére bocsátott mirage-repülőgépeket./ap,upi/

a l g i r

algéria teljes és feltétel nélküli támogatásáról biztosította a palesztinai nép törvényes nemzeti jogaiért vívott küzdelmét huari budemien algériai államfő csütörtökön egy palesztin diákok előtt elmondott beszédében. bumedien kijelentette: különösen aggasztja az a tény, hogy husszein jordániai uralkodó a jelenlegi kényes helyzetben vezető szerepet óhajt játszani. ez ugyanis csak tovább bonyolíthatja a palesztin problémát. /ap/

/folyt köv/
12.30/ny

-23-

F 13:00

kk 30. a szerkesztőségek tájékoztatására!

hf/er szb ng a n k a r a , 1974. augusztus 23. /reuter/

a török külügyminisztérium szóvivője pénteken azt nyilatkozta a reuter tudósítójának: nem valószínű, hogy törökország válaszolna a ciprusi válság ügyében nemzetközi konferenciát sürgető szovjet javaslatra. „nem hiszem, hogy bármiféle török reakció lenne várható, - mondotta a szóvivő. hozzáfűzte, hogy törökország egyébként sem szándékozik a végtelenségig csapatokat állomásoztatni ciprus szigetén. /mti/

kk 29. / közel-keleti...2.folyt/

a m m a n

jordániai nők egy csoportja csütörtökön tüntető menetben vonult fel a nemzetközi vöröskereszt ammani képviselete elé, hogy így fejezze ki tiltakozását az izrael által megszállt területeken történt számos letartóztatás miatt. a demonstráció résztvevői táviratot intéztek különböző nemzetközi szervezetekhez azzal a kéréssel, hogy járjanak közbe a letartóztatások megszüntetése és az izraeli börtönökben fogvatartott arabokkal szemben alkalmazott bánásmód megjavítása érdekében. /taszsz/

L o n d o n

nagy-britannia kommunista pártja izrael miniszterelnökéhez intézett levelében követelte, hogy bocsássák szabadon az izraelben bebörtönzött politikai foglyokat és vessenek véget a demokratikus szabadságjogokért küzdő személyek elleni hajtóvadászatnak. a levél, amelyet a morning star ismertet, rámutat, hogy a tel-avivi hatóságok az elnyomás eszközét alkalmazzák a megszállt területek palesztin lakosságával szemben. különösen kegyetlen megtorlásnak vetik alá a szakszervezeti mozgalom vezetőit, a palesztinai nemzeti front tagjait és a jordániai kommunista párt képviselőit - állapítja meg a levél. /taszsz/

kk.31. genscher nyilatkozata

it/p ng b o n n 1974. augusztus 23./mti/

az enyhülési politika folytatása mellett szállt sikra a general-anzeiger című lapnak adott nyilatkozatában hans-dietrich genscher nyugatnémet külügyminiszter. hangsúlyozta, hogy „az enyhülési politikának nincs semmiféle alternatívája, és hogy az nsk-nak „nincsen joga kizárni magát a politikai enyhülésből,„

/folyt köv ./
13.00/p

-24-

F 1345

kk.31. genscher1.folyt/p

a külügyminiszter kiemelte gromiko szovjet külügyminiszter közelgő nsk-beli látogatásának nagy jelentőségét.

genscher „különösen időszerűnek,„ nevezte az európai biztonsági értekezletet és kijelentette, hogy az nsk-nak szándékában áll „konstruktívan és gyors ütemben,„ közreműködni genfben.

a ciprusi kérdésről szólva kijelentette: „kételkedem abban, hogy a nato képes lenne egymaga kiküszöbölni egy ilyen konfliktust „. annak megoldásához - fűzte hozzá - fel kell használni a különböző szervezetek, köztük az ensz összes lehetőségeit,„/taszsz/

az afp-nek a nyilatkozatot ismertető tudósítása szerint genscher úgy vélekedett, hogy „a ciprusi válság nem bénította meg a nato cselekvőképességét,„ a nato-val kapcsolatban megállapította, meg kell erősíteni a szövetség déli szárnyát; azaz új együttműködési perspektívákat kell teremteni az érintett országok számára a nato-n és az egk-n belül. genscher hangsúlyozta:

támogatja portugália és görögország belépését a közös piacba, „amennyiben ez minden érdekelt kívánsága, és ha a két ország eleget tesz a politikai és gazdasági feltételeknek,„

a francia-nyugatnémet együttműködést genscher a nyugat-európai együttműködés szempontjából „nélkülözhetetlennek,„ minősítette, hozzáfűzte azonban, hogy nem „helyettesítheti /nyugat-/ európát,„ a külügyminiszter kijelentette, hogy bonn „nagy mértékben érdekelt,„ a tervezett nyugat-európai „elnöki konferencia,„ megrendezésében, amelyet „természetesen jól elő kell készíteni,„ „már az is nagy siker lenne - fűzte hozzá, ha nagy vonalakban megállapodás születne a tagországok gazdasági és pénzügyi politikájáról. ennek a megegyezésnek azonban nem egyszerűen a szándékok kinyilvánítását kell jeleznie, hanem cselekvési kötelezettség vállalását.„

/nyugat/- berlinről szólva genscher kijelentette, hogy ez a kérdés továbbra is az „enyhülés hőmérője,„ marad. berlinben szerinte német politika alapvető érdekeiről van szó,„

schmidt kancellár tervezett moszkvai utazásával és gromiko szovjet külügyminiszter szeptemberi bonni látogatásával kapcsolatban az nsk külügyminisztere hangsúlyozta: a találkozó célja a kelet-európai országokkal megkötött szerződéseknek élettel való megtöltése./afp/

13.15/p

-25-

F 1345

kk 32. portugáliai helyzet - avante

ki szb ng L i s s z a b o n, 1974. augusztus 23. /mti/

nagyjelentőségű vezércikkben foglalkozik a portugál kommunista párt lapja, az avante a jelenlegi politikai helyzettel. a „veszélyek és bizalom”, című vezércikk megállapítja: a demokrácia portugáliában nehéz és veszélyes órákat él át, de a fegyveres erők mozgalmá, szövetségben a demokratikus erőkkel és a népi mozgalommal, biztosítani tudja a demokratizálási folyamat és a dekolonizáció folytatását.

a lap hangsúlyozza: a reakció nyílt akciókba kezdett, mérgező gyűlölet-kampányt indított a kommunista párt ellen, súlyos gazdasági nehézségeket támasztott, rendzavarásokat kezdeményez, összeesküvéseket sző. a támadás formái között első helyen említi a lap az ország gazdaságának megbénítására tett kísérleteket. ezt a támadást azonban ki lehet védeni a gazdaság ujjaélesztésével, ami minden dolgozó, minden demokratikus erő alapvető fontosságú érdeke.

a reakció ugyanakkor azzal is kísérletezik, hogy nyugtalanságot keltsen az országban. ehhez hozzájárul, hogy a fegyveres testületek bizonyos köreiben - ahogyan ezt a közelmúlt eseményei bizonyították - még tovább élnek az olyan módszerek, amelyek összeegyeztethetetlenek az ország életének demokratizálásával. az ideiglenes kormánynak meg kell tennie a megfelelő lépéseket a fasiszta provokációkkal szemben. a reakció megpróbálja kihasználni az ugynevezett „baloldaliak”, felelőtlen akcióit is. a vezércikk ezzel kapcsolatban leszögezi: a fő veszélyt nem ezek az akciók, hanem a jobboldali, reakciós kísérletek jelentik. „számos tényező utal arra, hogy az ellenforradalmi összeesküvés olyan akciót készít elő, amely véget vetne a szabadságjogoknak és diktatura uralma alá kényszerítené az országot”, - írja a lap. „a nép nem tűrheti el az ilyen veszélyes akciók folytatását. az állami szerveknek, a demokratikus erőknek és a néptömegeknek most éberem kell őrködniük.,,

„ideje, hogy véget vessünk a rögtönzéseknek. nyissuk ki végre a szemünket,, - hangoztatja a kommunista párt lapja. - „megvan a lehetőség arra, hogy a demokrácia végleges győzelmet arasson a reakció fölött.,,

a vezércikk részletesen foglalkozik a szabadságjogok alkalmazásával és hangsúlyozza: a demokratikus építés megköveteli az önmérsékletet, ugyanakkor megengedhetetlennek tekinti az olyan jogok korlátozását, mint például a sztrájkjog, a sajtószabadság, a szólásszabadság, a gyülekezési szabadság. természetesen, az ilyen jogok nem tehetik lehetővé a visszaélést és különösen nem adhatnak ügyet a fasiszta szervezkedésre.

/folyt.köv./
13.30/szb

-26-

T. 19.00

kk 32. /portugáliai... 1. folyt./-szb

„a portugál politikai életben mutatkozó egyes tendenciák, amelyek megnehezítik a valódi és őszinte együttműködést, nem maradhatnak fenn tovább. a pkp a maga részéről mindent megtesz annak érdekében, hogy a feszült és bizonytalan helyzet helyett olyan szilárd és erős helyzet jöjjön létre az országban, amelyben a demokratikus törvények az irányadók és amelyekben tiszteltetben tartják és tartatják a demokratikus rendet. bizunk abban, hogy ez a cél megvalósul,, - hangoztatja az avante vezércikke.

-.-

kk 33. róma - bonn

mp szb ng r ó m a , 1974. augusztus 23.

magyar péter, az mti tudósítója jelenti:

rómában három nappal colombo kincstárügyi miniszter bonni látogatása után hozták csak nyilvánosságra azt a közleményt, amely beszámol az olasz miniszter és nyugatnémet kollegája megbeszéléseiről. a késedelem oka: utólagos nézeteltérések és heves viták merültek fel az olasz-nyugatnémet pénzügyminiszteri tárgyalásokat követően a két ország gazdasági és pénzügyi kapcsolatait illetően.

olaszország - súlyos gazdasági helyzetére, fizetési mérlegnehézségeire való tekintettel - segítségért fordul közös piaci partnereihez, elsősorban az nszk-hoz, amely jelenleg egyedül van abban a helyzetben, hogy támogatást nyújthat. colombo és apel megbeszélésén - félhivatalos értesülések szerint - szóba került egy olaszországnak nyújtandó közös piaci kölcsön ügye /ezt bonn támogatja/ és egy, a bonni kormány által nyújtandó kölcsön. a hivatalos közlemény azonban nem tesz említést semmiféle nyugatnémet kölcsönről. „szóba került annak lehetősége, hogy az egk hosszulejárata kölcsönrel siet olaszország segítségére az olajárak emelkedése miatt keletkezett fizetési mérleghiányának fedezésére,, - közli a felek. /tehát a közös piaci kölcsön is csak feltételes és csak az olajárak miatti mérleghiány fedezésére szól, nem az egyéb kereskedelmi deficit áthidalására./

az nszk tehát - derül ki mindebből - változatlanul bizalmatlanul szemléli az olasz gazdasági helyzet alakulását. pozitívan értékeli ugyan az olasz kormány legutóbbi inflációellenes intézkedéseit, de nem hajlandó kölcsönt nyújtani mindaddig, amíg róma el nem törli a májusban hozott importkorlátozó rendeleteket, amelyek erős zavarokat okoznak az olaszországba irányuló nyugatnémet exportban. állítólag más politikai és gazdasági feltételek is felmerültek bonn részéről egy esetleges kölcsön fejében /igy például a színes televízióval kapcsolatban a pal eljárás bevezetése olaszországban/ és ezek egyelőre megakadályozták a megegyezést. a jövő héten sorra kerülő schmidt-rumor találkozóra vár, hogy tisztázza ezeket a nézeteltéréseket.

-.-

13.50/szb

-27-

T. 14.15

kk.34. zorin - haimerl

tj/am/p ng b é c s 1974. augusztus 23./mti/

az osztrák külügyminisztérium pénteken hivatalosan bejelentette, hogy valerian zorin, a szovjetunió rendkívüli és meghatalmazott nagykövete augusztus 21-én és 22-én bécsben tárgyalásokat folytatott hans haimerl-lel, az osztrák külügyminisztérium főtitkárával.

a felek a hagyománynak megfelelően véleményt cseréltek egymással, és többek között érintették az ENSZ közgyűlésének közelgő ülészeit, valamint az európai biztonsági és együttműködési értekezlet kérdéseit is. a véleménycsere baráti, tárgyilagos légkörben folyt le - hangoztatja az osztrák külügyminisztérium közleménye ./taszsz/

kk.35. portugália - gyarmatok

ki/p ng l i s s z a b o n 1974. augusztus 23.

kis csaba, az mti kiküldött tudósítója jelenti:

mario soares külügyminiszter és almeida santos, a területközi koordinációs ügyek minisztere algirban folytatja a tárgyalásokat a paigc képviselőivel bissau-guinea függetlenségének elismeréséről, a portugál csapatok kivonásáról, a közigazgatás átadásáról. bár a megbeszélésekről semmiféle közleményt sem adtak ki, lisszabonban úgy tudják, hogy azok eredményesen alakulnak.

a portugál fővárosban arra számítanak, hogy rövidesen folytatódjanak a megbeszélések a frelimo képviselőivel is, mozambik függetlenségéről. mozambik nagy részében létrejött a tényleges fegyverszünet, és megkezdtek az előkészületeket az ideiglenes kormányzati szervek megalakítására. a portugál ideiglenes kormány egyébként rendeletileg formálisan is feloszlatta a gyarmatokon eddig működött törvényhozó testületeket, illetve bizonyos kormányzati szerveket, amelyeknek helyét új típusú testületek veszik át.

angolát illetően egyelőre nincsen szó ugyan konkrét tárgyalásokról, de lisszabonban nagy figyelmet keltettek az mpla jelenlegi kongresszusának fejleményei. több megfigyelő szerint az mpla keretein belül lényeges változások mennek végbe, amelyek megkönnyítik majd a megbeszélések megindítását.
/folyt köv ./
13.40/p

-28-

F. 14/15

kk.35. portugália....folyt /p

a portugál kommunista párt táviratban köszöntötte az mpla kongresszusát. a távirat rámutat: az mpla kongresszusa bonyolult időszakban ült össze, de a portugáliai fasiszta rendszer megdöntése most lehetővé teszi a megegyezést portugália és angola népe között. a portugál kommunista párt a kapcsolatok kiépítése mellett foglal állást mind a pártok, mind az országok népe között. a kp távirata a kommunisták tevékeny szolidaritásáról biztosítja a felszabadítási szervezetet.

--

kk.36. portugál fegyveres erők

ki/p ng l i s s z a b o n 1974. augusztus 23./mti/

a portugál vezérkari főnök irodája közleményben cáfolta, hogy a fegyveres erők mozgalmának legutóbbi tanácskozásai valamiféle fordulatot jelentettek volna. a közlemény rutinjellegűnek minősíti ezeket a tanácskozásokat és azt hangoztatja, hogy a mozgalom „válságáról”, terjesztett hírek szenzációhajhászok, nem felelnek meg a valóságnak, sőt célzatosan megzavarják a közvéleményt.

melo antunes őrnagy, tárcanélküli miniszter és vitor crespo tengerészkapitány, a fegyveres erők mozgalmának két vezető személyisége televíziós interjúban foglalkozott a legutóbbi eseményekkel és szintén szembeszállt a „válságról”, szóló jelentésekkel. antunes őrnagy kifejtette: a fegyveres erők mozgalma nem politikai párt, nincsenek ilyen jellegű ambíciói. ugyanakkor a mozgalom lehetővé tette és teszi a tényleges pártok működését. „természetesen van programunk, és azt megvédelmezzük. ennek a programnak a megvalósítása intézményessé teszi majd a demokráciát portugáliában, - jelentette ki a miniszter.

melo antunes - akit a fegyveres erők mozgalma ugynevezett „radikális”, csoportja egyik vezetőjeként tartanak számon - rámutatott, hogy a jelenlegi átmeneti időszakban még nem valósulhatott meg portugáliában a teljes és valódi demokrácia, azonban a mérleg „igen pozitív”, a mostani átalakítási folyamatot következetesen végig vive portugália eljuthat majd a teljesen demokratikus rendhez.

13.55/p

--
-29-

F. 14/20

kk.37. waldheim

se/sp/p ng b é c s 1974. augusztus 23./mti/

kurt waldheim ^{an} ensz-főtükára péntek délelőtt genfből bécsbe érkezett.

a világszervezet vezetője rövid ausztriai tartózkodása után -előreláthatólag vasárnap - ciprusra utazik./afp,ap,reuter/

kk 38. görögország - közös piac

se/sp szb ng a t h é n, 1974. augusztus 23. /mti/

mavrosz görög miniszterelnök-helyettes és külügyminiszter szeptember 2-án vagy 3-án brüsszelbe utazik, hogy tárgyalásokat folytasson görögország és az európai gazdasági közösség kapcsolatainak normalizálásáról - közölte cornelius berkhouwer, az egk konzultatív szerve, az európai parlament elnöke athéni sajtóértekezletén.

brüsszeli tanácskozásain mavrosz előkészíti görögországnak a közös piachoz történő jogi csatlakozását - az európai közösségek bizottságának vezetőivel tervet dolgoz ki erre vonatkozóan. a dokumentumot, amelyben athén felvételét kéri a közös piacba, az egk miniszteri tanácsa elé terjesztik.

berkhouwer a továbbiakban elmondta: mavrosz biztosította őt arról, hogy amint a körülmények megengedik, görögországban választásokat tartanak.

az európai parlament elnöke erélyes hangon bélyegezte meg törökország cipruson tanusított, a nemzetközi jogot sértő magatartását. arra a kérdésre azonban nem válaszolt, vajon az európai parlament tervez-e valamiféle szankciót törökországgal szemben. /afp/

-.-

14.32/szb

-30-

F 1455

kk 39. portugália - tájékoztatási miniszter

ki szb ng l i s s z a b o n, 1974. augusztus 23, /mti/

sanches osorio őrnagy, a portugál ideiglenes kormány tájékoztatásügyi minisztere fogadta dr. pálfy józsefet, a magyarország főszerkesztőjét és kis csabát, az mti különtudósítóját, és tájékoztatta őket az ideiglenes kormány és a fegyveres erők mozgalma /mfa/ terveiről, tevékenységéről.

mint elmondotta, az ideiglenes kormány a fegyveres erők programjának megfelelően az ország demokratikus átalakítását tekinti fő feladatának. a kormány márciust jelölte meg határidőként az ideiglenes, alkotmányozó nemzetgyűlés megválasztására. ez dolgozza majd ki az új alkotmányt. a kormány azonban az alkotmányozó nemzetgyűlés megválasztása után is hivatalában marad, mindaddig, amíg az új alkotmánynak megfelelően nem kerül sor az újabb, immár végleges törvényhozás megválasztására, a politikai erőviszonyoknak megfelelő kormány megalakítására.

a tájékoztatási miniszter aláhuzta: a portugáliába bekövetkezett fordulat óta a vezető erő a fegyveres erők mozgalma, amely a demokratikus pártokkal koalícióban irányítja az ország életét. a mozgalom az alkotmányos előírásoknak megfelelő időpontban azonban kész átadni a hatalmat a törvényesen megválasztott testületeknek. a kormány, az mfa programjának megfelelően és a demokratikus pártokkal egyetértésben megkezdte az alapvető demokratikus jogok, így a sajtó- és szólásszabadság, a politikai pártok tevékenységével kapcsolatos jogok, valamint a szakszervezeti jogok kodifikálását. ezek a törvények rövidesen életbe is lépnek.

osorio őrnagy rámutatott: természetesen vannak olyan kérdések, amelyeknek megítélésében az mfa véleménye nem teljesen azonos a pártokéval. az mfa és a kormánykoalíció többi tagja azonban közös kormányprogramként fogadta el a fegyveres erők mozgalmanak programját és ennek alapján folytatja tevékenységét. ez - a még az illegalitás idejében készült - program eleve kimondotta, hogy a demokratikus átalakulást mindenfajta szélsőséges támadás ellen meg kell védeni. ennek alapján került sor néhány intézkedésre az elmúlt napokban. a miniszter azonban hangsúlyozta: az egyes intézkedések nem jelentenek valamiféle kritikus helyzetet, a demokratikus átalakítás a programnak megfelelően valósul meg.

-.-

14.42/szb

-31-

F 1500

kk 40. olasz fasiszták - 2.

se/er um ng r ó m a , t o r i n o , 1974. augusztus 23./mti/

a „megváltás fasiszta serege,, néven új szélsőjobboldali szervezet adott hírt magáról Olaszországban. szeptemberben - jelentette be - „háborút robbant ki,, annak érdekében, hogy itáliát visszajuttassa a nagyhatalmak sorába és visszaadja neki „régii dicsőségét,,.

az újfasiszta szervezet levelét az ANSA olasz hírügynökség római központjába címezték és péntek délelőtt a rendes postai küldemények között kézbesítették. a levél Leone köztársasági elnöknek, Rumor miniszterelnöknek, a belügyminiszternek, valamint a hadügy- és a külügyminiszternek szól.

x x x

a torinói ügyészség ~~csütörtökön~~ bűnvádi eljárást indított egy bolognai ügyvéd ellen, aki újja akarta szervezni Mussolini egykori fasiszta pártját. a 38 éves Marcantonio Bezzicheri 1970-ig az olasz szociális mozgalom /msi/ nevű újfasiszta párt vezető szervének tagja volt./ansa/

--

kk 41. florakisz hazaérkezett

df/bz um ng a t h é n , 1974. augusztus 23./mti/

harilaosz florakisz, a görög kommunista párt központi bizottságának első titkára csütörtökön este visszatért Görögországba. megérkezésekor adott rövid nyilatkozatában kijelentette, hogy Görögország napjainkban történelmének egyik legkritikusabb időszakát éli át. florakisz hangsúlyozta: a görög kommunista párt minden erejét arra összpontosítja, hogy az országot a haladás és a demokrácia útjára vezesse./adn/

--

kk 42. todor zivkov cikke

tj/am um ng s z ó f i a , 1974. augusztus 23./mti/

todor zivkov, a bolgár kommunista párt központi bizottságának első titkára, a bolgár államtanács elnöke a béke és szocializmus című nemzetközi folyóirat szeptemberi száma részére cikket írt Bulgáriának a felszabadulás óta eltelt 30 év alatt elért eredményeiről.

/folyt.köv./

- 32 -

15.43/um

1630

kk 42./todor zivkov ...folyt./um

todor zivkov cikkében hangsúlyozza, hogy Bulgária mint a szocialista közösség tagja, kész támogatást nyújtani valamennyi, a békéért és a társadalmi igazságosságért harcoló népnek és valamennyi antiimperialista erő, a kommunista és a nemzetközi munkásmozgalom egységének és összeforrottságának további megszilárdítására törekszik.

„sikereink elérésében - állapítja meg a BKP KB első titkára - különösen nagy jelentőségű a béke és az együttműködés viszonyainak kialakítása,,. todor zivkov rámutat arra az aktív harcra, amelyet Bulgária más országok és népek függetlensége és szabad fejlődése érdekében folytat és hangsúlyozza, hogy ennek megfelelően Bulgária feltétel nélkül támogatja az SZKP KB XXIV. kongresszusán elfogadott békeprogramot.

a BKP KB első titkára kiemeli azokat az erőfeszítéseket, is, amelyeket Bulgária a Balkánon megvalósítandó jószomszédi kapcsolatok, együttműködés és tartós béke biztosítása érdekében fejt ki.

a bolgár államfő cikkében széles teret szentel a bolgár-szovjet barátságnak, amely Bulgária történelmi, nemzeti és társadalmi fejlődésének fontos alkotóeleme - és rámutat, hogy a két ország közötti kapcsolatok kedvező befolyást gyakorolnak a társadalmi élet valamennyi területére. todor zivkov hangsúlyozza a többi szocialista országgal megvalósuló együttműködés és integráció jelentőségét is.

a BKP KB első titkára végezetül rámutat, hogy a párt politikájának sikeres megvalósítása szempontjából rendkívül nagy jelentőségű a BKP-nak a marxizmus-leninizmus iránti feltétlen hűsége./bta/

--

kk. 43. szvaran szingh válasza

it/il ng u j d e l h i , 1974. augusztus 23./mti/

szvaran szingh indiai külügyminiszter aziz ahmed pakisztáni külügyi és hadügyi államminiszterhez intézett válaszüzenetében kifejezte azt a meggyőződését, hogy a két ország között a közlekedési utvonalak helyreállításáról hamarosan meginduló tárgyalások sikeresek lesznek, és hogy a további intézkedésekre kerül sor az indiai-pakisztáni kapcsolatok általános rendezése érdekében.

/folyt.köv./

16.00/il

- 33 -

1640

kk. 43./szvaran folyt./ il

az indiai diplomácia vezetője hangsúlyozta, hogy a küszöbön-
álló tárgyalásokat mindkét ország népe megalégedettséggel fogadja,
mivel azok india és pakisztán közötti jószomszédi kapcsolatok meg-
teremtésére irányulnak.

a parlamentben a képviselők kérdésére pakisztánnak azt a szán-
dékát kommentálva, hogy az ENSZ elé terjeszti dél-ázsia atomfegy-
ver-mentes övezetté tételének kérdését, s szvaran szingh mege-
rősítette: az indiai kormány kizárólag békés célokra szándékozik
felhasználni a nukleáris energiát./taszsz/

-. -

kk. 44. izraeli hadügyminiszter

tj/er/il ng t e l a v i v , 1974. augusztus 23./mti/

simon peresz izraeli hadügyminiszter a davar című izraeli
napilap számára adott nyilatkozatában kijelentette, hogy „izra-
elnök most rendkívül fontos döntéseket kellett hoznia, s ezért
mindennél fontosabb hogy erős legyen,,. peresz felszólította
az izraeli fiatalokat, hogy lépjenek be a hadseregbe, s tegyék azt
„minőségileg és mennyiségileg egyaránt erőssé,,.

külföldi források becslése szerint az izraeli hadsereg hiva-
tásos állománya körülbelül százezer főt tesz ki, általános mozgó-
sitással pedig létszáma háromszázhetvenötezer főre duzzasztotta
fel./afp, upi/

a szerkesztőségek tájékoztatására

peresz nyilatkozatában hangsúlyozta, hogy szíria szovjet se-
gítséggel továbbra is gyors ütemben fegyverkezik, és - egyiptom-
mal ellentétben - nem építi újjá az izraeli csapatok által visz-
szagott településeket/elsősorban kuneitra/. peresz azt
állította, hogy a szovjetunióknak érdekében áll a nukleáris hábo-
ru kiküszöbölése, de ugyanakkor a térségben uralkodó feszültség
fenntartása is. „ennek ellenére, jelentette ki a miniszter, nem
lennék meglepve, ha szovjetunió helyreállítaná a kapcsolatait izra-
ellel,,. /afp/

-. -

- 34 -

16.05/11

1648

kk. 45. külpolitikai hireink jegyzéke augusztus 23-án 16 óráig

wn/gas il ng

1. várható
 2. ásatások
 3. kincs gyűjtemény
 4. rövid hírek
 - new york: világnépszerűség
 - new york: rendkívüli segélyalap
 - luzern:kábitószerszám
 - tokió: gyilkos elefánt
 5. pravda : görögország és olaszország
 6. ciprus
 7. kuba - panama
 8. észak-amerika első lakói
 9. dél-vietnami harcok
 10. papandreu
 11. olaszország - k nato támaszpontok
 12. olasz fasiszták
 13. két hír az egyesült államokból
 14. marchais florakisz találkozó
 15. rhodesiai költségvetés - taszsz kommentár
 16. latin-amerika-vegyes
 17. focok jenő hazautazás
 18. novoje vremja - olof palma
 19. portugália - ENSZ bizottság
 20. olaszország - NSZK
 21. olasz kereszténydemokraták - kommunisták
 22. portugália - bissau-guinea
 23. vdk-békés építőmunka
 24. amerikai szenátorok a szovjet-amerikai kapcsolatokról
 25. angola - chipenda nyilatkozata
 26. diego -garcia - amerikai szenátus
 27. cunhal-interjú
 28. közlemény focok jenő bulgáriai látogatásáról
 29. közel-keleti hírek
 30. török külügyi szóvivők
 31. genscher -nyilatkozat
 32. portugália-helyzet -avante
- /folyt.köv./

- 35 -

1650

szerkesztőségek figyelmébe!

kérjük, hogy a mai kk. 25. /angola-chipenda nyilatkozata/ anyagunkat kizárólag a szerkesztőségek tájékoztatására szánt anyagnak tekintsék!!!

/mti/

kk. 45./külpolitikai folyt./ il

33. róma-bonn
34. zorin-haimerl
35. portugália-gyarmatok
36. portugál fegyveres erők
37. waldheim
38. görögország - közös piac
39. portugália -tájékoztatási miniszter
40. olasz fasiszták-2.
41. todor zsvkov cikke
42. florakis hazaérkezett
43. szvaran szingh válasza
44. izraeli hadügyminiszter
45. hirjegyzék

kk. 46. ford - khaddam

kt/il sn w a s h i n g t o n , 1974. augusztus 23.

köves tiber, az mti washingtoni tudósítója jelenti:

ford amerikai elnök kissinger külügyminiszter társaságában pénteken fehér házihiva hivatalában fogadta abdel halim khaddam szíriai külügyminisztert. khaddam a legmagasabb rangú látogató damaszkusból azóta, hogy szíria az 1967-es arab-izraeli háború idején a többi arab országhoz hasonlóan megszakította diplomáciai kapcsolatait az egyesült államokkal. a két ország két hónappal ezelőtt, az amerikai közvetítéssel létrejött szíriai-izraeli csapatszétválasztási megállapodás nyomán állította helyre diplomáciai viszonyát.

/folyt.köv./
17.20/il

- 36 -

1460

kk. 46./ford ... folyt./ il

washingtoni diplomáciai körökben élénk feltűnést keltett hogy kissinger csütörtökön bemutatta szíriai vendégének nelson rockefellert kijelölt alelnököt, akit mindjárt be is vontak a közel-keleti rendezés következő szakaszáról folytatott megbeszélésekbe. megfigyelők szerint a rockefellernek az usa közel-keleti diplomáciájába való gyors bevonása, előrevitt látogatás, hogy az új alelnökjelölt bizonyosra vett kongresszusi megerősítése után jelentős szerepet kap az amerikai külpolitika formálásában. a rockefeller pénzcsoport óriási olajérdekeltségének ismeretében nem tekinthető véletlennek, hogy nelson rockefeller az alelnöki tisztségben való megerősítését meg sem várva az első kínálkozó alkalmat megragadta arra, hogy bekapcsolódjék a közel-keleti diplomáciába.

az alelnökjelölt bevonásával lezajlott megbeszélések után, kissinger kijelentette:khaddam külügyminiszterrel egyetértettek abban, hogy „meg kell teremteni a siker lehetőségét a tárgyalások előmozdítására alkalmas légkörben,„ hasonló értelemben nyilatkozott khaddam is, amerikai megfigyelők ebből arra következtetnek, hogy szíria esetleg kész hozzájárulni a golan-magaslaton létrehozott fegyvermentes övezet ellenőrző ensz-erők októberben lejáró mandátumának meghosszabbításához.

kk. 47. dzsallud - franciaország

ml/nm/il bs

p á r i z s , 1974. augusztus 23./mti/

abdusszalam dzsallud libiai miniszterelnök befejezte 48 órárs franciaországi „magánlátogatását, és pénteken visszautazott libiába.

a miniszterelnök franciaországi tartózkodásáról sem libiai, sem francia részről nem adtak ki hivatalos közlést. jól értesült megfigyelők a látogatást kapcsolatba hozzák anvar szadat egyiptomi elnök két héttel ezelőtt elhangzott ama bejelentésével, hogy egyiptom területén libiából származó, francia eredetű mirage-gépek vannak.

/folyt.köv./
17.40/il

- 37 -

1460

kk. 47./dzsallud folyt./il

mint ismeretes, franciaország annakidején azzal a feltétellel adott mirage vadász-gépeket libiának, hogy azok nem juthatnak a közel-keleti konfliktus által közvetlenül érintett egyetlen más ország birtokába sem. anvar szadat bejelentése után a francia kormány közölte, hogy felülvizsgálja a közel-keleti fegyverszállítások embargójára vonatkozó politikáját./afp/

--

kk.48. dél-korea

mm/il bs

s z ö u l , 1974. augusztus 23./mti/

pak csong hi dél-koreai diktátor pénteken hatályon kívül helyezte az év elején hozott két statáriális rendeletet, amelyek az országban kirobbant sorozatos diáktüntetések nyomán 15 éves börtön, illetve halálbüntetés kiszabását tették lehetővé az „ellenzéki tevékenységet”, folytató személyekre.

a január 8-án, illetve április 3-án kiadott dekrétumok alapján a rendkívül törvényszékek eddig 194 személyt ítéltek el; köztük jun po szun volt elnököt. a terrorperekben 9 halálos és 20 életfogytiglani börtönbüntetésre szóló ítéletet szabtak ki.

a szöuli bejelentés szerint a már meghozott ítéletek érvényben maradnak és a katonai bíróságok folytatják a már megkezdett eljárásokat.

a szerkesztőségek tájékoztatására!

pak csong hi szóvivője az elnök ellen augusztus 15-én elkövetett merénylettel indokolta a rendeletek visszavonását./a merénylő golyói halálra sebeztek az elnök feleségét./ azzal érvelt, hogy „a merénylet meggyőzte az ország lakosait, észak-korea gonosz szándékairól és megerősítette a nemzet egységét,.. ezzel sikerült elérni azt a célt, amelyet a most visszavont dekrétumok szolgáltak./ap, reuter, dpa/

--

- 38 -

17.45/il

18⁰⁰

kk. 49. amerikai törvényhozás

kt/il sn

w a s h i n g t o n , 1974. augusztus 23.

az amerikai kongresszus pénteken megkezdte rövid nyári szünetét. a szenátus szeptember 4-én, a képviselőház pedig szeptember 11-én folytatja „rohammunkáját”, hogy az elnökválság folyamán összetorlódtott törvényjavaslatok többségéről még a november 5-én lezajló kongresszusi választások előtt döntsenek. felvetődött az a gondolat is, hogy a választások után összehívandó rendkívüli ülészsakon próbálják leoldozni a törvényhozási hátralékot, mielőtt a 93. kongresszus 1975. januárjában átadná helyét a választásokból kikerülő új kongresszusnak.

az ülészsak elnapolása előtt a képviselőház formális jóváhagyás nélkül „elfogadta”, és kongresszusi jegyzőkönyvbe iktatta a jogügyi bizottság összegező zárójelentését a lemondásra kényszerült nixon elnök ellen emelt vádakról. az 528 oldal terjedelmű dokumentum letétbe helyezésével gyakorlatilag befejeződött az alkotmányjogi vádemelési eljárás. mint jelentették a 38 tagu jogügyi bizottság - figyelembe véve nixon augusztus 5-i beismerő nyilatkozatát - egyhangulag elmarasztalta a volt elnököt az „igazságszolgáltatás akadályozása”, vádpontban és leszögezte hogy emiatt mindenképpen el kellett volna mozdítani hivatalából richard nixont, ha nem mondott volna le elnöki tisztségéről./köves tiber/

--

kk. 50. kleridesz athénban

lb/th/il bs

a t h é n , 1974. augusztus 23. /mti/

glafkosz kleridesz ügyvezető ciprusi elnök pénteken rövid látogatásra athénba érkezett, hogy karamanlisz görög miniszterelnökkel és mavrosz külügyminiszterrel tárgyaljon a ciprusi válság megoldása érdekében teendő lépésekről. diplomáciai körökben arra számítanak, hogy a görög vezetők és a ciprusi ügyvezető elnök megbeszélésen nagy figyelmet szentelnek majd a csütörtöki szovjet kormány-nyilatkozatnak.

/folyt.köv./

- 39 -

18.05/il

18²⁰

kk. 50./kleridesz folyt./ il

érkezésekor kleridesz „érdekesnek,, nevezte a szovjet javaslatot, hogy hívjanak össze egy szélesebbkörű nemzetközi értekezletet a ciprusi probléma rendezésére. hozzátette, hogy „fenyegetések árnyékában,, nem lehet felujítani a tárgyalásokat, és a menekülteknek is minél hamarabb vissza kell térniük lakóhelyükre.

az ap megbízható athéni forrásokra hivatkozva úgy értesült, hogy görögország szintén érdeklődéssel fogadta a szovjet javaslatot.

egyéb kérdésekre válaszolva a ciprusi ügyvezető elnök elmondotta, hogy athén és nicosia között teljes az együttműködés és nincs semmilyen véleménykülönbség./afp, ap/

--

kk. 51. indokina

csr/gas/il bs

1974. augusztus 23. /mti/

h a n o i

a dél-vietnami köztársaság külügyminisztériumának szóvivője csütörtökön nyilatkozatban kifogásolta henry kissinger amerikai külügyminiszter augusztus 20-án elhangzott kijelentését, amely szerint az egyesült államoknak elő kell segítenie, hogy az indokina népek képesek legyenek saját sorsuk eldöntésére, s hogy dél-vietnamnak, mint „független nemzetnek,, a thieu kormányzat alatt kell fennmaradnia. amint a szóvivő monddta, az amerikai külügyminiszter kijelentése arra mutat, hogy a ford-kormány folytatni kívánja nixon politikáját, vagyis a katonai részvételt és a beavatkozást az indokina országok belügyeibe, s nem vonja meg a segítséget a thieu kormánytól.

a külügyminisztériumi nyilatkozat rámutat: az amerikai segítség célja nem az, hogy a dél-vietnami nép dönteni tudjon sorsáról, hanem az, hogy a saigoni kormányzat megvalósítsa washington terveit, folytassa a háborút, akadályozza a politikai rendezését és a dél-vietnami nép önrendelkezési jogának kivívását. a nyilatkozat végül követeli, hogy az amerikai kormány ne avatkozzék be a dél-vietnami belügyekbe és szüntesse be a thieu-kormányzatnak nyújtott törvénytelen amerikai segítséget.
/vna/

/folyt.köv./
18.40/il

- 40 -

1850

kk. 51./indokina folyt./ il

b a n g k o k :

kambodzsában már beköszöntött az esős időszak, de a főváros környékén lankadatlanul folytatódnak a harcok. a hazafias erők fokozottan támadják a phnom penh-től nyugatra és délre fekvő ellenséges állásokat. a lon nol rezsim parancsnoksága száz harckocsit vezényelt a déli frontvonalra, hogy ellentámadást kíséreljen meg. a fővárostól mindössze tíz kilométernyire folynak a harcok./taszsz/

h a n o i

a vdk és laosz megbízottai csütörtökön hanoiban aláírták a két ország közötti polgári légi-szállítási megállapodás jegyzőkönyvét./vna/

--

kk. 52. pakisztán - kémkedés

a szerkesztőségek tájékoztatására

csr/gas il bs

i s l a m a b a d , 1974. augusztus 23.
/ap/

aziz ahmed pakisztáni államminiszter pénteken a szenátusban közölte, hogy az országban kémhálózatot lepleztek le, amely india számára dolgozott. részletekről nem szólt, csupán annyit közölt, hogy letartóztatták egy kémtevékenységet folytató csoport tagjait./mti/

--

kk. 54. a román évforduló ünnepe

ht/gas/il bs

b u k a r e s t , 1974. augusztus 23./mti/

románia népe pénteken ünnepélyesen emlékezett meg a fasiszta megszállás alóli felszabadulásának 30. évfordulójáról.

bukarestben nagyszabású katonai diszszemlét rendeztek, felvonultak a dolgozók képviselői.

/folyt.köv./

- 41 -

18.55/il

ifas

kk. 54./ a román folyt./ il

a diszemelvényen helyet foglalt nicolae ceausescu, a román kp főtitkára, a köztársaság elnöke, emil bodnarus, az államtanács elnökhelyettese, manea manescu, a kormány elnöke és több más párt és állami vezető. a diszpáholyból szemléltette a parádét és a dolgozók ünnepi felvonulását a szovjet párt és kormány - küldöttség, alekszej koszigin szovjet miniszterelnök vezetésével.
/taszsz/

--

k. 53. szovjet kormány-nyilatkozat - kommentár

ht/gas il bs m o s z k v a , 1974. augusztus 23. /mti/

a taszsz szovjet hírügynökség és az apn sajtóügynökség pénteken kommentálta a csüörtök este a ciprusi kérdésben közzétett szovjet kormánynyilatkozatot.

az új szovjet javaslat - írja a taszsz kommentárja -, hogy az ensz keretében tartsanak nemzetközi konferenciát a ciprusi kérdés rendezésére logikus következménye annak a szovjet törekvésnek, hogy a ciprusi problémát kivezessék a zsákutcából. a szovjetunió annak a vitathatatlan ténynek a megállapításából indul ki, hogy a rendezés eddigi módszerei eredményteleneknek bizonyultak. a háromoldalú genfi tárgyalások nem javítottak a helyzeten, sőt ellenkezőleg: a helyzet további rosszabbodásához, valamint ahhoz vezettek, hogy veszélybe kerül a ciprusi köztársaság, mint független és szuverén állam léte.

a genfi tárgyalások résztvevői nem hajtották végre a biztonsági tanács határozatát, amely javasolta az államoknak hogy tartásuk tiszteletben ciprus szuverenitását, függetlenségét és területi épségét, és sürgette a külföldi csapatok kivonását ciprusról, kivéve az ensz alakulatokat.

a szovjet kormány nyilatkozatában végezetül arra mutatott rá, - hangsúlyozza a kommentár -, hogy a ciprusi problémát nem lehet megoldani katonai erővel, sem politikai diktátummal. ciprus, görögország és törökország képviselőinek részvétele, valamint a biztonsági tanács tagállamainak és más érdekelt országoknak, így például az el nem kötelezett országoknak részvétele a földközi tenger keleti térsége helyzetének rendezését célzó tárgyalásokon szavatolná a konfliktus résztvevői törvényes jogainak tiszteletben tartását.
/folyt.köv./

- 42 -

19.05/il

1410

kk. 53./szovjet folyt./ il

- most már világos, hogy az eddiginél erélyesebb és hatékonyabb lépésekre van szükség a ciprusi és a ciprus körüli helyzet normalizálására -, hangsúlyozza kommentárjában az apn sajtóügynökség. - a szovjetunió kijelenti: itt az ideje, hogy ebből a célból az ensz keretében hívjanak össze nemzetközi konferenciát ciprus, görögország, törökország és a biztonsági tanács valamennyi tagállamának részvételével. a szovjetunió azt is lehetségesnek tartja, hogy ezen az értekezleten más államok is részt vegyenek, például az el nem kötelezett államok. a szovjet javaslatnak az a célja - mutat rá az apn -, hogy megtörje a katonai és politikai csoportosuláshoz tartozó államok zárt körét, amelyben - és amelynek érdekében - próbálják rendezni a ciprusi válságot. a cél az, hogy a ciprusi problémát az országok olyan fóruma elé vigyék, amely hatékony módon szavatolná ciprus függetlenségét és területi sérthetlenségét.

- a kialakult helyzetben a szovjetunió ismét felhívja a figyelmet, hogy az ensz alapokmánya külön felelősségét ró a nemzetközi béke és biztonság fenntartásában a biztonsági tanács állandó tagjaira, amelyek megfelelő lehetőségekkel rendelkeznek ahhoz, hogy szavatolják a határozatok maradéktalan megvalósítását. a szovjet kormány nyilatkozatában kifejtett javaslatok arra irányulnak, a földközi tenger keleti térségében felszámolják a háborus feszültség veszedelmes tüzfészkrét./taszsz, apn/

--

kk. 55. átnyújtották a szovjet nyilatkozatot az érdekelteknek

lb/pv/il bs 1974. augusztus 23./mti/

jakov malik ensz-fődelegátus eljuttatta ciprusról csüörtökön közzétett szovjet kormány-nyilatkozatot waldheim főtitkárhoz, és a biztonsági tanács soros elnökének minőségében a világszervezet székhelyén hivatalos ensz-dokumentumként köröztette az okmányt.
/taszsz/

a szovjetunió nagykövetei párizsban, londonban, athénban és ankarában is átnyújtották a kormány-nyilatkozatot.

/folyt.köv./
19.10/il

- 43 -

1415

kk. 55./átnyújtották folyt./ il

nyikolaj lunnykov londoni szovjet nagykövet egyórás megbeszélést folytatott a ciprusi helyzetről david emmalls brit külügyi államminiszterrel. a külügyminisztérium szóvivője szerint az angol kormány gondosan tanulmányozza a szovjet jegyzéket.

athénban igor jezsov nagykövet mavrosz külügyminiszternek nyújtotta át a szovjet jegyzéket, mavrosz később, újságíróknak azt mondta, hogy a kormány pénteken foglalkozik a javaslattal.

vlagyimir grubjakov ankarai szovjet nagykövet 35 perces megbeszélést folytatott ecevit török miniszterelnökkel a ciprusi helyzetről és a két felet kölcsönösen érdeklő más kérdésekről.

a szerkesztőségek tájékoztatására!

a török külügyminisztérium szóvivője közölte, hogy kormánya nem foglal nyilvánosan állást a szovjet javaslattal kapcsolatban. megbízható forrásokból származó értesülések szerint viszont törökország továbbra is a genfi konferencia keretében óhajt tárgyalni a ciprusi problémáról./ap, upi, afp, reuter/

-.-

kk. 56. izrael - letartóztatások

ml/nm/il sn

1974. augusztus 23./mti/

j e r u z s á l e m

az izraeli hatóságok az idei esztendő első hat hónapjában több mint 800 személyt vettek őrizetbe. jeruzsálemi katonai körökből származó adatok szerint 507 állítólagos palesztinai gerillát a jordán folyó nyugati partvidékén, 304-et pedig a gaza-övezetben tartottak le. hírek szerint az év második felében izraelben folytatódnak a letartóztatások./upi/

/folyt.köv./

- 44 -

19.20/il

1974

kk. 56./izrael folyt./ il

a m m a n

a keresztény és muzulmán egyházak vezetői ammanban megvitták a hilarion capuccinak, jerzsálem görögkeleti érsekének letartóztatása után kialakult helyzetet. a római katolikus, ortodox és görögkatolikus érsekek, evangélikus és muzulmán vallási vezetők bevonásával tartott értekezleten elítélték a görögkeleti érsek letartóztatását. a pénteken kiadott közlemény hangsúlyozza: az izraeli megtorló intézkedések a keresztényeket és a muzulmánokat egyaránt sújtják, és céljuk jeruzsálem judaizálása, mindannak felszámolása, ami nem zsidó. az értekezlet résztvevői elhatározták, hogy a pápához, a muzulmán államfőkhöz és különböző nemzetközi intézményekhez küldött táviratokban tiltakoznak az érsek letartóztatása ellen, és nemzetközi összefogást sürgetnek a jeruzsálemi kegyhelyek izraeli, kisajátításának, megfélemezésére. mint ismeretes, az izraeli hatóságok az érseket a hét elején fogolycsempészés vádjával vették őrizetbe./reuter/

-.-

kk. 57. angola

mm/il bs

l u a n d a , 1974. augusztus 23./mti/

agostinho neto az angolai népi felszabadítási mozgalom /mpla/ elnöke lusakában interjút adott az o.provincia de angola című lap munkatársának.

az újság pénteki számában megjelent nyilatkozatban neto kifejegette, hogy a felszabadítási szervezet kész együttműködni minden angolaival, aki elutasítja az imperialista törekvéseket és sikraszáll az ország teljes politikai és gazdasági függetlensége mellett, függetlenül attól, hogy milyen az illető politikai beállítottsága vagy bőrének színe.

az mpla elnöke a szervezet vezetői között felmerült nézeteltérésekről szólva hangsúlyozta, hogy a mozgalom a vitákat átmeneti nehézségnek és nem a gyengeség jelének tekinti. neto válasza sem méltatta daniel chipendának, az mpla egyik katonai vezetőjének az o provincia de angola hasábjain kifejtett személyeskedő vádjait. chipenda a lap csütörtöki számában megjelent nyilatkozatában élesen támadta az mpla elnökét, s bírálta politikáját./afp/

-.-

- 45 -

19.50/il

20⁰⁰

kk. 58. ciprus - vegyes

lb/nm/il bs

1974. augusztus 23./mti/

g e n f

a világszervezet genfi székhelyén hivatalosan közölték: kurt waldheim ensz-főtítkár ciprusi látogatását követően felkeresi athént és ankarát is, hogy a ciprusi problémáról tárgyaljon a görög és a török vezetőkkel./ap/

m o s z k v a

a szovjetunió vörös kereszt és vörösfélhold társaságai szövetségének végrehajtó bizottsága, az emberiség és a nemzeti szolidaritás elveitől vezettetve, úgy döntött, hogy segítséget nyújt a harci cselekmények következtében károkat szenvedett ciprusi polgári lakosságnak. a közeljövőben a nemzetközi vörös kereszt révén különböző segélyszállítómányokat küldenek ciprusra./taszsz/

n e w y o r k

bülent ecevit török miniszterelnök a new york timesnak adott nyilatkozatában kijelentette, hogy „hazája kész átvenni görögország szerepét a nato integrált katonai szervezetében,,. a kormányfő hangoztatta, hogy törökország „nagy mértékben képes kárpótolni a nato keleti szárnyát ért veszteséget,, és burkoltan készségét nyilvánította arra is, hogy az amerikai 6. flotta „törökországba teheti át bázisát, ha a görög kikötőkből kiutasítják,,. ecevit elismeréssel méltatta kissinger külügyminiszter magatartását a ciprusi konfliktusban./afp/

a n k a r a

agha sahi, a pakisztáni külügyminisztérium főtítkára befejezte kétnapos tárgyalásait ankarában, amelynek során átnyújtotta ecevit miniszterelnöknek bhutto pakisztáni kormányfő üzenetét a ciprusi problémáról. agha sahi ankarából továbbutazik athénbe./anatolia/

--

- 46 -

19.50/il

20¹⁰

kk. 59. észak-írországi

os/il bs

b e l f a s t , 1974. augusztus 24./mti/

az észak-írországi omagh város egyik vendéglőjében két fegyveres pénteken lelőtt egy rendőrfelügyelőt.

az áldozat peter flanagan, a titkosrendőrség omaghi különleges osztályának vezetője volt: 25 éve állt a rendőrség szolgálatában. flanagan a kilencedik rendőr, akit ebben az évben észak-írországi területen lelőttek. a két fegyveres, aki a felügyelőt meggyilkolta egy autón elmenekült.

a rendőrség szerint a tettesek az ír köztársasági hadsereg /ira/ tagjai.

az irá-t vádolják egy minisztériumi tisztviselő meggyilkolásával is. william hutchinsont szerdán az omagh-dunganon-i országúton lőtték le, amikor éppen forgalomszámlálást végzett./ap/

--

kk. 60. washington tanulmányozza a szovjet javaslatot

kt/il bs

w a s h i n g t o n , 1974. augusztus 23./mti/

köves tiber az mti tudósítója jelenti:

robert anderson külügyi szóvivő pénteken mereven elzárkózott bármilyen érdemi állásfoglalástól a ciprusi válság megoldására tett szovjet javaslatot illetően, arra hivatkozva, hogy a javaslat hivatalos szövege „még nem érkezett meg az amerikai külügyminisztériumba,,. a szóvivő megismételte kissinger külügyminiszter előző esti kijelentését, amely szerint az amerikai kormány tanulmányozni fogja a szovjet javaslatot.

anderson ugyanakkor általánosságban hangoztatta, hogy az egyesült államok a ciprusi válság „tárgyalások útján történő rendezését óhajtja és ezt kész minden módon elősegíteni,,. ismételt kérdésekre sem volt hajlandó azonban megerősíteni, vagy cáfolni, hogy a tárgyalások útján történő rendezésre alkalmas fórumok tekinteti-e az egyesült államok az ensz-et és szerveit.

/folyt.köv./

- 47 -

20.05/il

20¹⁰

kk. 60./washington folyt./ il

az mti tudósítója megkérdezte: miután washington már több ízben hivatalosan állást foglalt az ensz ciprusi szerepét illetően, amikor a biztonsági tanács többi tagjával együtt megszavazta a ciprusi rendezést előíró határozatokat, megmondhatja-e a szóvivő, hogy - függetlenül a legújabb szovjet javaslattól - helyesli-e, vagy ellenzi-e az amerikai kormány, hogy az ensz tevékeny szerepet töltsön be az egyesült államok által is megszavazott bt-határozatok végrehajtásának biztosításában?

a szóvivő kijelentette, hogy „nincs több mondanivalója, az ensz szerepéről. utalt azonban arra, hogy az egyesült államok a „tárgyalások útját, továbbra is a nato keretei között reméli megtalálni. ismét hangsúlyozta ugyanis, hogy kormánya azt a brit javaslatot részesíti előnyben, amely az 1960-as ciprusi egyezményt garantáló három nato-ország /anglia, görögország és törökország/ genfi értekezletének újbóli összehívását indítványozta.

--

kk. 61. rövid hírek

os/il bs

1974. augusztus 24./mti/

h e l s i n k i : egyezmény

a szovjetunió és finnország pénteken helsinki egyezményt írt alá a polgári repülőgépek eltérítésének megakadályozásában való együttműködésről./ taszsz/

k r e f e l d : tűz

tízmillió márka összegű kár keletkezett pénteken a nyugat-németországi krefeldben, amikor kigyulladt és leégett textilgyár egy csarnoka. a tűzvész oka egyelőre ismeretlen. /dpa/

/folyt.köv./
20.10/il

- 48 -

2035

kk. 61./rövid folyt./ il

k u a l a l u m p u r : választások

több mint négymillió szavazó járul szombaton malaysiában az urnák elé, hogy megválassza az új parlamentet és az ország 13 államából 12-ben a törvényhozó gyűlést. a választások esélyére politikai megfigyelők szerint - a kormányon levő malaysiai szövetségi párt. az ellenzéknek két jelentősebb pártja van: a demokratikus akciópárt és a szociális igazság párt./afp/

--

kk. 62. ecevit - taszsz

ht/gas/il bs

n e w y o r k , 1974. aug. 23./mti/

ecevit török kormányfő a new york times tudósítójának adott interjújában kijelentette, hogy bár a görögök kilépése a nato-integrált katonai szervezetéből feltétlenül bizonyos károkat okoz a nato keleti szárnyának úgy gondolja, hogy törökország ezt jelentős mértékben kárpótolhatja.

arra a kérdésre, hogy törökország rendelkezésre bocsátja-e kikötőt a földközi tengeri amerikai 6. flotta számára, amennyiben ez a flotta elveszti görögországi támaszpontjait, ecevit így válaszolt:

- elég világosan fejeztem ki magam, amikor azt mondtam, hogy kárpótolhatunk minden olyan gyengülést, amelyet görögország kivonulása okozott.

a miniszterelnök kijelentette, hogy a ciprusi válság eredményeként az egyesült államok és törökország között olyan újabb, jó kapcsolatok jöttek létre, amelyek a kölcsönös bizalmon alapszanak.

ecevit interjújában ismét sürgette az autonóm görög és török körzetekből álló ciprusi szövetségi állam létrehozását./taszsz/

--

- 49 -

20.30/il

2040

kk. 63. ciprusi helyzet

lb/th/il bs

n i c o s i a , 1974. augusztus 23./mti/

az ensz békefenntartó erők szóvivője szerint egy rövid lövöldözéstől eltekintve pénteken nem sértették meg a tüzszünetet cipruson.

nicosiában lassan normalizálódik a helyzet, egyre több üzlet nyit ki. a feszültség enyhülésének másik jele, hogy a törökök az általuk megszállt famagustában újra engedélyezték az ensz-csapatoknak az élelmiszerutánpótlás szállítását. szadruddin aga khan, az ensz menekültügyi főmegbízottja pénteken felkeresett több menekülttábor és néhány falut nicosia környékén. később tárgyalt az amerikai, az angol és más diplomáciai képviselőkkel, valamint a nemzetközi vöröskereszt helyi vezetőivel.

nicosiában kigyulladt és leégett egy iskola, valamint egy háromszáz éves műemlék templom. a templomból sikerült kimenteni az értékes ikonokat, aranyozott ajtókat és más kegyesreket. kanadai ensz-katonák szerint az iskolát törökök gyújtották fel./reuter, ap, afp/

rauf denktas, a ciprusi török közösség vezetője az afp értesülése szerint, nem ellenzi, hogy a ciprusi görögök, akik a török megszállás miatt elmenekültek famagustából, visszatérjenek a kikötővárosba. mintegy hatvanezer ciprusi görög menekült el augusztus 15-én a városból.

vasszosz lysszaridesz, az egységes demokratikus centrum szövetség vezetője felhívást intézett a ciprusi néphez, s ebben hangsúlyozta, hogy a ciprusi problémát az ensz keretében kell megoldani. a ciprusi politikus kifejtette, hogy a normalizálás során fel kell számolni a katonai puccs következményeit, helyre kell állítani a demokráciát, az alkotmányos rendet és törvényeséget, s olyan képviseleti kormányt kell létrehozni, amely élvezi a lakosság támogatását. a haravghi című lap úgy véli, hogy a ciprusi problémát nem a nato országok szűk körében, hanem az ensz égisze alatt kell megoldani./taszsz/

-. -

- 50 -

20.35/il

20/5

kk. 64. arafat nyilatkozata

mlö/bas il bs

b e i r u t , 1974. augusztus 23. /mti/

a palesztin-szovjet kapcsolatokat méltatta jasszer arafat a palesztinai felszabadítási szervezet vezetője pénteken beirutban elhangzott nyilatkozatában. egy nemzetközi szimpoziumon tartott előadásában hangsúlyozta, hogy a palesztin-szovjet kapcsolatok alapja a kölcsönös bizalom, s ezek a kapcsolatok állandóan fejlődnek.

arafat elmondotta, nem bizik az egyesült államok közel-keleti politikájában, s kétli, hogy az usa valóban a térség tartós és igazságos békéjét szavatoló rendezés elérésére törekedne. az októberi háború előtt - folytatta - izrael maerika társa volt. akkor még izrael olyan ütőerővel rendelkezett, hogy képes volt az amerikai érdekek védelmezésére. az októberi háború után a helyzet megváltozott. ma izrael az egyesült államoknak nem partnere, hanem csatlósa, mert a háboruban elszenvedett csapások folytán immár nem képes az amerikai érdekek képviselőjére. „ezen azonban nem jelenti, hogy le kell becsülni izrael erejét. véleményem szerint izrael arra készül, hogy újabb háborút indítson és így szerezze vissza elvesztett pozícióit, -mondotta a palesztin politikus./upi/

kk. 65. argentina /lásd..kk. 16./

csr/th/il bs

buenos aires, 1974. augusztus 23./mti/

isabel peron argentin elnök pénteken a kormány tagjaival tanácskozott. a kabinetülés után az elnök sajtótitkára bejelentette, hogy intézkedéseket tettek a benzin és az összes olajipari termékek kereskedelmének államosítására. a yacimientos petroliferos fiscales elnevezésű állami olajipari hivatal veszi át az eddig még nem államosított hálózatok irányítását -, közölte a sajtótitkár. az intézkedéseket nem részletezte és nem szólt az államosítás végrehajtásának módjáról sem.

a benzint és az olajipari termékeket forgalmazó hálózatok államosítását előirányozták abban a hároméves gazdasági tervben amelyet a néhai juan peron elnök tavaly októberben jelentett be. argentinában a royal dutch-shell, a standard oil of new jersey és az u.s. cities service forgalmazza az olajipari termékeket. a shellnek és a standard oil -nak olajfinomítói is vannak az országban.

x x x

/folyt.köv./
20.50/il

- 51 -

2100

kk.65./ argentina folyt./ il

buenos airesben pénteken délelőtt 15 bomba robbant, noha a trelew-i mészárlás évfordulója alkalmából megtartott tüntetések miatt 18 000 rohamrendőrt és detektivet vontak össze a fővárosban. az egyik bombamerénylet során összedőlt a noticias című baloldali peronista napilap igazgatójának háza. halálos áldozata szerencsére nem volt./ap, reuter, afp/

--

kk. 66. difk-küldöttség nyilatkozata

csr/gas il bs párizs, 1974. augusztus 23./mti/

a difk küldöttsége pénteken párizsban nyilatkozatot adott ki arról, hogy 150 halálos és 163 sebesült áldozata van azoknak a bombatámadásoknak, amelyeket a saigni légiere augusztus 6-án és 7-én intézett a forradalmi kormány közigazgatása alá tartozó loc ninh város ellen. az áldozatok egyharmada gyermek.

a saigoni haderők a difk ellenőrzése alatt álló övezetek lakott területeinek bombázásával egyidejűleg mészárlásokat rendeznek a thieu rezsim uralma alatt élő lakosság körében -, mutat rá a nyilatkozat. végül hangsúlyozza, hogy az egyesült államokat felelősség terheli a párizsi megállapodás megszegéséért és a dél-vietnamban kialakult feszültségéért./upi/

--

kk. 67. kieg. a kk. 60-hoz

lb/th/il bs washington, 1974. augusztus 23./mti/

N/Anderson külügyi szóvivő ecevit török miniszterelnöknek a new york timesben közölt nyilatkozatára utalva kijelentette: „görögországot a /nato/ szövetség fontos és értékes tagjának tekintjük, és nem gondolunk a nato déli szárnya védelmének valamilyen alternatívájára,„

hivatalos személyiségek szerint e nyilatkozat megerősítette, hogy az egyesült államok továbbra is fenn akarja tartani katonai támaszpontjait görögországban./upi, dpa/

--

20.55/il

2105

- 52 -

kk. 68. ford - khaddam /lásd.kk. 46./

ml/pv/il bs washington, 1974. aug. 23./mti/

gerald ford amerikai elnök pénteken egy óra hosszat tárgyalt abdel halim khaddam szíriai miniszterelnökhelyettes és külügyminiszterrel. a megbeszélésen áttekintették a közel-keleti helyzetet és állást foglaltak a két ország kapcsolatainak további javítása mellett. ford elnök közölte a szíriai külügyminiszterrel hogy az egyesült államok továbbra is hozzá kíván járulni a közel-keleti helyzet tartós és igazságos rendezéséhez.

megbeszélésen jelen volt henry kissinger amerikai külügyminiszter is. khaddam még a pénteki napon folytatja tárgyalásait amerikai kollégájával./mena, ap/

--

kk. 69. dzsallud kairóban

ml/pv/il bs kairó, 1974. augusztus 23. /mti/

dzsallud libiai miniszterelnök párizsi „magánlátogatását, követően péntek este meglepetésszerűen kairóba érkezett. egyiptomi kormánykörökben úgy tudják, hogy dzsallud magánrepülőgépen tripoliból érkezett az egyiptomi fővárosba. a mena-hírügynökség nem számolt be dzsallud látogatásának céljáról és időtartamáról.

jól értesült körökben úgy tudják, hogy dzsallud párizsban a libiából egyiptomba került francia mirage -gépek kérdéséről tárgyalt. feltételezik, hogy a libiai miniszterelnök tájékoztatja az egyiptomi kormányt párizsi megbeszéléseiről./dpa, reuter/

--

kk. 70. szovjet nyilatkozat - ndk

lb/nm/il bs berlin, 1974. augusztus 23./mti/

mint az ndk külügyminisztériumának szóvivője pénteken közölte, az ndk kormánya támogatja azt a szovjet javaslatot, hogy az ensz keretében nemzetközi konferenciát hívjanak össze a ciprusi konfliktus rendezésére.

/folyt.köv./

- 53 -

20.10/il

2105

kk. 70. szovjet folyt./ il

a szóvivő rámutatott, hogy a ciprusi helyzet, bizonyos nato-köröknek a szigetország alkotmányos kormánya elleni özszeesküvése következtében továbbra is bonyolult és feszült. az ensz biztonsági tanácsának határozatait nem hajtották végre, nem vonták ki a külföldi csapatokat, sőt növelték létszámukat cipruson. ilyen körülmények között a ciprusi probléma rendezését a szigetköztársaság szuverenitásának és függetlenségének biztosítását a szovjet javaslatnak megfelelően az ensz kereteiben kell megoldani./adn/

--

kk. 71. ünnepi fogadás bukarestben

ht/gas/il bs bukarest, 1974. aug. 23./mti/

a román kp központi bizottsága az államtanács és a kormány pénteken fogadást adott a fasiszta megszállás alóli felszabadulás 30. évfordulója alkalmából

a fogadás baráti és elvtársi légkörben ment végbe./taszsz/

--

kk. 72. ensz - aggodalom a ciprusi események miatt

ht/gas/il bs new york 1974. aug. 23./mti/

a taszsz new york-i tudósítója jelenti:

a nato militarista köreinek az el nem kötelezettségi politikát folytató független és szuverén ciprusi köztársaság megszüntetését célzó mesterkedése súlyos aggodalmat kelt az egyesült nemzetek szervezetében. az ensz -körökben rámutatnak, hogy a jelenlegi helyzetben a világszervezet köteles vezető szerepet vállalni a ciprusi válság megoldásában. az ensz és fő szerve a biztonsági tanács hivatott arra, hogy megvédje ciprust minden olyan kísérlettel szemben, amelynek célja hogy a ciprusi néppel szemben katonai erőt alkalmazzanak vagy politikai diktatúrát kényszerítsenek rá. mint diplomata körökben hangsúlyozzák, az ensz jelentősége különösen megnövekedett azzal összefüggésben, hogy a nato keretében tartott genfi tárgyalások kudarcot vallottak és csődbe jutott a ciprusi függetlenség ugynevezett háromoldalú garanciája.

/folyt.köv./
21.15/il

21/2

- 54 -

kk. 72./ensz folyt./ il

ensz körökben nagy érdeklődéssel fogadták a szovjet kormány csütörtöki nyilatkozatát. a nyilatkozatban kifejtett javaslatokat - ami a biztonsági tanács tagjai, ciprus, görögország, törökország és más államok, a többi között el nem kötelezett államok részvételével tartandó nemzetközi konferenciát illeti - ensz körökben úgy értékelik, mint fontos és időszerű kezdeményezést amely arra irányul, hogy biztosítsák ciprus számára a valódi függetlenséget és egy új, valóban hatékony garancia-rendszer megteremtését.

kurt waldheim az ensz főtítkára tudomást szerezve erről a javaslatról - mint szóvivője közölte - kijelentette, hogy „üdvözl minden olyan kezdeményezést amely a ciprusi válság megoldását célozza,,.

a szovjet kormány nyilatkozatával kapcsolatban a biztonsági tanács tagjai jelenleg konzultációkat tartanak. mint ismeretessé vált, egyes küldöttségek komoly figyelmet érdemlő elképzeléseket fejtettek ki. ugyanakkor a konzultációk kimenetele jelentős mértékben a nyugati országok állásfoglalásától függ, amelyek ezidáig mindenképpen igyekeztek a nato szűkebb keretei közé szorítani a ciprusi probléma vitáját -, fejezi be a taszsz new york-i tudósítója./taszsz/

--

kk. 74. paraszttüntetések belgiumban

mm/il bs antwerpen, 1974. aug. 23./mti/

jövedelmük nagyarányú csökkenése miatt tiltakozó tüntetéseket szerveztek pénteken a belga parasztok. antwerpen tartományban a gazdálkodók kétezer traktorral vonultak fel és ingyen osztogatták a sertéshúst, illetve zöldségeket a járókelőknek. röplapjaikon ugyanakkor felhívták a figyelmet arra, hogy az év első hat hónapjában a termelési költségek 12,5 százalékkal nőttek, de a közös piaci rendelkezések értelmében - a termelők az árakat csak 8,5 százalékkal emelhetnék./afp/

--

- 55 -

21.20/il

21/2

kk. 75. rockefeller - nixon

ml/nm/il bs seal harbor/maine állam/ 1974. aug. 23./mti/

nelson rockefeller az egyesült államok kijelölt alelnöke hangoztatta: ellenzi, hogy richard nixon volt elnök ellen a watergate botrányban játszott szerepéért bünvádi eljárást folytassanak. nyári rezidenciáján tartott sajtóértekezletén kijelentette, teljesen egyetért ebben hugh scott-tal, a szenátus republikánus csoportjának vezetőjével.

az utóbbi napokban a republikánus párt számos vezetője foglalt állást nixon perbe fogása ellen./reuter/

--

szerkesztőségek tájékoztatására

k. 73. a szovjet nyilatkozat visszhangja

lb/th/il bs new york, 1974. aug. 23./reuter,dpa/

a biztonsági tanács tagjai elég langyosan fogadták a ciprus-sal foglalkozó nemzetközi értekezletre tett szovjet javaslatot. a nyugati delegátusok a tervben azt a szovjet szándékot látják, hogy moszkva is beleszólhasson a ciprusi probléma megoldásába. még a bt semleges tagjai is kevés lelkesedést mutattak a szovjet javaslat iránt.

több tagállam - mielőtt állást foglalna - előbb meg akarja várni waldheim főtitkár visszaérkezését ciprusi, törökországi, görögországi és anglia i tárgyalásairól. a diplomaták azonban egyelőre nem nyilvánítanak véleményt a javaslatról, csak annyit mondanak, hogy tanulmányozni akarják az okmányt.

scali amerikai fődélegátus „bonyolultnak” nevezte a szovjet javaslatot, richard angol fődélegátus szerint a szovjetunióknak „jobban meg kell világítani a gondolatát”, az angol diplomata hozzátette, hogy london a genfi értekezletet tekinti a legmegfelelőbb fórumnak a ciprusi probléma megoldásához.

megfigyelők rámutatnak, hogy jakov malik soros elnöki mandátuma augusztus 31-én lejár a biztonsági tanácsban és a helyét richard veszi át./mti/

--

21.25/1l

. 56 -

u³⁰

MTI

Szerkeszti a Külpolitikai Szerkesztőség
Kiadja az MTI / Budapest I., Fém u. 5-7. 1426 Budapest / Pf. 3. Tel.: 159-490. Telex: 22-4371

Külföldi hírek

1974. augusztus 24. szombat.

kk.1. várható

by/p bd

1974. augusztus 24./mti/

nicosia

helyzetjelentés

athén

kleridesz visszautazik nicosiába

bécs

waldheim nicosiába utazik/??/

ujdelhi

az új államfő eskütétele

kualalumpur

általános választások

belgrád

raul roa látogatása

washington

ujabb kissinger-khaddam találkozó

--

7.00/p

-1-

R. 7. 45